

Gemeente
Amsterdam

Ruimte voor ondernemers!

Amsterdams Ondernemers Programma 2015 - 2018

Inhoud

Inleiding	4
1. Dienstverlening en ondernemerschap	10
1.2 Afschaffen precario- en reclamebelasting	18
1.3 Service Expatcenter ook voor het MKB	20
1.4 Ondersteuning bij ondernemerschap	21
1.5 Gemeentelijke inkoop bij MKB-bedrijven	29
1.6 Minder hinder bij werkzaamheden in de openbare ruimte	29
1.7 Duurzamer ondernemen	32
1.8 Effectieve communicatie naar ondernemers	33
2. Economisch gebruik van ruimte	36
2.1 Afstemming voor een toekomstbestendige detailhandel	41
2.2 Meer ruimte voor ondernemerschap in ambulante handel	44
2.3 Maatwerk in horecabeleid	46
2.4 Regionale Hotelstrategie voor gerichte groei	47
2.5 Spreiding van toerisme voor een stad in balans	49
2.6 Regionale aanpak kantorenlocaties en bedrijventerreinen	51
3. Gereedschap voor gebiedsgericht werken	54
3.1 Stimuleren van bedrijveninvesteringszones	56
3.2 Inzet van winkelstraat- en centrummanagement	59
3.3 Samenwerken voor veiliger ondernemen	60
3.4 Experimenteren in freezones	62
3.5 Proef met voedselwagens	63
3.7 Subsidies voor ondernemers en het winkelgebied	65
3.8 Gelijk speelveld in de Civic Economy	66
Colofon	67

Inleiding

Voor u ligt het Amsterdams Ondernemers Programma voor de periode 2015-2018 van de gemeente Amsterdam, van college en bestuurscommissies. Het draagt de naam 'Ruimte voor ondernemers!'. Dat is niet voor niets. De gemeente creëert meer ruimte voor ondernemerschap, ruimte in regels en meer ruimte in de gebieden. Dit doen we onder meer door onze dienstverlening makkelijker, sneller en goedkoper te maken, regels te verminderen, ruimte te bieden voor experimenten en initiatieven te faciliteren. Het draagt daarmee bij aan de doelstelling om een aantrekkelijke vestigingsstad te zijn voor startups, zzp'ers, MKB en internationale bedrijven en aan de ambitie van het college om tot de top 5 van de economische regio's van Europa te horen.

Eén ondernemersprogramma van en voor de stad

In dit programma zijn de beleidsdoelen en acties opgenomen van gemeentelijke organisaties: stadsdelen, gebieden en afdelingen die bijdragen aan een (nog) aantrekkelijker ondernemersklimaat. Daarbij gaat het om randvoorwaarden op drie schaalniveaus: de individuele ondernemer, het gebied en de stad/regio.

- I. De individuele ondernemer in de stad: wat heeft hij/zij nodig om goed te kunnen ondernemen? Daarbij gaat het bijvoorbeeld om goede dienstverlening, een verlaging van de lokale lasten, goede ondersteuning bij ondernemerschap en ervoor zorgen dat ondernemers zo min mogelijk last ondervinden van werkzaamheden in de openbare ruimte.
- II. De ondernemers in winkelgebieden, horeca-uitgaansgebieden en op bedrijvenlocaties: wat hebben zij – als collectief – nodig om goed te functioneren? Er wordt ingezet op onder meer het

ondersteunen van bedrijveninvesteringszones, winkelstraat- en centrummanagement en veilig ondernemen. Daarnaast wordt geëxperimenteerd met meer ruimte voor initiatieven van ondernemers door de pilots voor freezones en voedselwagens.

- III. Het passend gebruik van de fysieke ruimte in stedelijk en regionaal perspectief voor ondernemers in de detailhandel, de ambulante handel, de horeca, toerisme en op kantoren en bedrijvenlocaties. Het programma heeft een dynamisch karakter en wordt continu aangevuld met initiatiefforstellingen, amendementen en moties van de gemeenteraad, actualiteiten en voortschrijdende inzicht dat onder meer kan voortkomen uit het gebiedsgericht werken.

Voldoende geschikt personeel is een belangrijke randvoorwaarde voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Het arbeidsmarktbeleid is opgenomen en uitgewerkt in het vorige AOP.

Dit beleidsterrein kent inmiddels al enkele jaren een eigen verantwoordingssystematiek, vanwege de omvang, de impact en de samenhang met werkgelegenheidsbeleid. Zie ook: amsterdam.nl/arbeidsmarktbeleid.

Voor, met en door ondernemers

Met dit programma zorgt de gemeente ervoor dat de randvoorwaarden om te kunnen ondernemen zo goed mogelijk zijn. Wat dat inhoudt wordt samen met onder meer de ondernemers bepaald. We gebruiken de inbreng van het (georganiseerd) bedrijfsleven bij het opstellen van beleid en de uitvoering ervan. Zo vragen we ondernemers bijvoorbeeld periodiek waar zij in de dienstverlening van de gemeente tegen aanlopen, wat zzp'ers van de gemeente verwachten, hoe ervoor gezorgd kan worden dat ondernemers minder hinder ervaren bij wegwerkzaamheden of hoe zij ondersteund kunnen worden bij het oprichten van een bedrijveninvesteringszone. Omdat dé ondernemer niet bestaat, worden maatwerkgesprekken gevoerd met ondernemers uit het gebied en/of de branche die het betreft.

Amsterdam Economic Board

Waar het AOP zich richt op het verbeteren van de generieke randvoorwaarden voor een aantrekkelijker ondernemersklimaat, richt de Amsterdam Economic Board (board) zich op het behoud en de duurzame versterking van welvaart (economische groei en banen) en welzijn (leefbaarheid) in de metropoolregio Amsterdam, door de triple helix¹ inzet op samenwerking, innovatie en groei. De ambitie van de board is dat Amsterdam en de regio uitgroeien tot de ultieme innovator op Quality of Life en de metropoolregio Amsterdam in 2025 in de top-3 van meest innovatieve Europese regio's staat. Daarbij richt de board zich op het ontwikkelen van innovatieve en opschaalbare oplossingen voor grootstedelijke uitdagingen vanuit de focus op het verhogen van de leefkwaliteit. Dit doet de board door in te zetten op vijf 'challenges': jobs of the future, health, circular economy, mobility en digital connectivity. De acht clusters² van de board worden ingezet om de grootstedelijke vraagstukken te helpen oplossen via cross-sectorale inzet van clusternetwerken. De Board heeft een beeld van wat het kennisintensieve bedrijfsleven ziet als 'roadblocks'; ze kan aangeven welke randvoorwaarden de gemeente kan en moet verbeteren.

Coalitieakkoord en ondernemers

Alle punten uit het coalitieakkoord 2014-2018 'Amsterdam is van iedereen' die gericht zijn op ondernemers zijn in dit programma opgenomen.

- Het verbeteren en versimpelen van het contact tussen gemeente en ondernemers door:
 - voor ieder bedrijf een aanspreekpunt te hebben
 - een elektronisch dossier (ondernemingsdossier) te bieden

- Het verbeteren van de dienstverlening door:
 - een paarse krokodilteam
 - het verminderen van het aantal regels: onnodige regels en tegenstrijdigheden schrappen
 - het verkorten van doorlooptijden
- Meer flexibiliteit voor winkeliers die een extra bord buiten willen plaatsen, als de weg voor hun zaak is opengebroken. Waar nodig zullen er ook betere compensatieregelingen worden ingesteld.
- Horecaondernemers die zich aan de afspraken houden belonen met bijvoorbeeld flexibelere openingstijden (in combinatie met het *three strikes out*-principe).
- Stapsgewijs meer ruimte voor bedrijven om 24 uur per dag en zeven dagen in de week te draaien. Voor horeca betekent dit ruimte voor meer nachtvergunningen, meer 'verlatertjes' gecombineerd met een betere klachtenregistratie, betere handhaving én maatwerk per buurt.
- Ruimte creëren voor mengformules.
- Het schrappen van reclamebelasting en precario.
- Belastingen en heffingen bij voorkeur op een verzamelrekening.
- Stadsbrede parkeervergunning voor ondernemers die door heel Amsterdam werken.
- Termijnen (doorlooptijden) voor wijzigen bestemmingsplannen verkorten (gemakkelijker aanpassingen panden) en bestemmingen verruimen van activiteiten die binnen een plan mogen plaatsvinden. Bijvoorbeeld door alleen nog maar te omschrijven wat niet gewenst is.
- Experimenten met vrijhavens¹: gebieden met beperkte regelgeving waar in korte tijd bedrijvigheid sterk gestimuleerd kan worden.
- Minder hinder bij wegwerkzaamheden: het minder vaak afsluiten van wegen en straten en sneller en effectiever werken (werktijden van 40 naar 72 uur per week).
- Schuldhulpverlening.
- Het zzp-proof maken van bijvoorbeeld belastingheffing en sociale voorzieningen.

¹ Triple helix betekent een samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden (waaronder de gemeente Amsterdam).

² De acht cluster zijn: creatieve industrie, ICT/e-science, financiële en zakelijke dienstverlening, life sciences & health, horticulture & agri food, toerisme en congressen, logistiek, en maakindustrie.

- Het ondersteunen van zzp'ers bij de stap naar een klein werkgevend bedrijf.
- Een specifieke focus voor ambachtslieden die een kleinschalige maakindustrie ontwikkelen.
- Samenwerking in bedrijveninvesteringszones (BIZ).
- Het beter ondersteunen van winkeliers en horecaondernemers bij het veiliger maken van hun bedrijven door onder andere meer voorlichting over landelijke regelingen en het adviseren van ondernemers over hoe ze schade op daders kunnen verhalen.
- Duurzaamheid (aanvalsplan Energie, waaronder het Energiefonds).
- Het zoveel mogelijk toegankelijk maken van aanbestedingen voor kleine en middelgrote bedrijven.

Opbouw

Het Amsterdams Ondernemers Programma kent drie schaalniveaus:

1. Dienstverlening en ondernemerschap: Wat doet de gemeente voor de individuele ondernemer?
2. Economisch gebruik van ruimte: Wat organiseren en stemmen we af op stedelijk of regionaal niveau om goed te kunnen ondernemen?
3. Gereedschap gebiedsgericht werken: Wat zijn de instrumenten voor ondernemersverenigingen en de gemeente om gebiedsgericht te kunnen werken?

Per onderwerp is beschreven wat de stand van zaken is, wat 'we' als gemeente willen bereiken en hoe dat te doen.

Dit AOP kent een andere structuur dan het voorgaande programma. Dit heeft een aantal redenen. De knelpunten en kansen verschillen ten opzichte van de vorige bestuursperiode. Nagenoeg alle toegezegde resultaten uit het AOP 2011-2014 zijn gerealiseerd. Uiteraard

zijn de resultaten die nog niet zijn afgerond³ meegenomen in dit programma.

Het bestuurlijke stelsel van Amsterdam is gewijzigd. Beleid en regelgeving worden door de gemeenteraad vastgesteld en niet meer door de zeven stadsdelen. De bestuurscommissies zijn verantwoordelijk voor de gebiedscyclus - het opstellen van gebiedsagenda's en -plannen - voor de 22 gebieden waarin de stad is opgedeeld, om de uitvoering goed te kunnen organiseren. Als gevolg hiervan staat er vanaf 2015 een andere gemeentelijke organisatie en is gebiedsgericht werken als stedelijke werkwijze geïntroduceerd.

³ Het betreft onder andere de harmonisering van beleid voor evenementen en een profielschets per stadsdeel om toerisme beter te kunnen spreiden.

Het AOP en gebiedsgericht werken

Gemeente, ondernemers en bewoners werken samen in een gebied. Gezamenlijk worden de kansen en knelpunten benoemd en wordt, waar mogelijk, aan de uitvoering gewerkt. In dit programma zetten we in op het optimaliseren van beleid, plannen en ondersteunende instrumenten om de gebiedsplannen zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren. Deze zijn stedelijk of regionaal en bieden voldoende ruimte voor maatwerk in de gebieden. De uitvoering moet zo effectief en efficiënt mogelijk georganiseerd worden, zodat de gemeente met de beschikbare capaciteit en middelen een zo groot mogelijk effect kan behalen. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van bedrijveninvesteringszones (zie ook 3.1), waarbij het informeren en faciliteren van de ondernemers en de bestuurlijke besluitvorming stedelijk is georganiseerd.

Daarnaast is het van belang dat de (nieuwe) stedelijke initiatieven aansluiten op de praktijk in de gebieden en dat de kennis van gebieden wordt benut. Een voorbeeld is de pilot voedselwagens, waarbij de gemeenteraad het kader heeft vastgesteld en de bestuurscommissies locaties voor de wagens hebben aangewezen. Zij hebben immers goed zicht op de voor- en nadelen van een voedselwagen op een bepaalde locatie. Er is dus sprake van een continue wisselwerking tussen bestuur en verlengd bestuur.

Financiering

Het AOP is een bundeling van stedelijke doelen en acties en kent geen eigen programmbudget. Dit betekent dat alle activiteiten een eigen dekking kennen. De acties uit dit programma worden zoveel mogelijk gerealiseerd door de werkwijze van de gemeente aan te passen. De meeste acties kunnen dan ook binnen de bestaande budgetten en capaciteit worden gerealiseerd. De uitzondering hierop vormen precario- en reclamebelasting en het actieplan Sociaal ondernemen. Hiervoor is nog aanvullende besluitvorming nodig die separaat wordt voorgelegd.

Elk half jaar een rapportage over de voortgang

Twee keer per jaar rapporteren we over de uitvoering aan de gemeenteraad en de partners van het AOP over de voortgang van het programma. Daarin wordt aangegeven hoe het staat met de uitvoering van de acties uit het programma en of ze binnen de afgesproken termijn zijn gerealiseerd. De acties uit het programma worden daartoe opgenomen in een uitvoeringsagenda. Daarin is onder meer aangegeven wat de planning is van een actie en wie de ambtelijk trekker is. Deze agenda wordt steeds geactualiseerd. Het programma heeft immers een dynamisch karakter en wordt aangevuld met initiatiefvoorstellen, amendementen en moties van de gemeenteraad, actualiteiten en voortschrijdende inzicht.

Monitoring van het ondernemersklimaat met 'Waarstaatjegemeente'

Om een goed beeld te hebben van het ondernemersklimaat in Amsterdam, doet Amsterdam mee aan de landelijke benchmarksite 'Waarstaatjegemeente.nl' van de VNG. Op deze site zijn objectieve data en oordelen van ondernemers over een aantal aspecten van het ondernemersklimaat weergegeven. Het gaat daarbij zowel om informatie over resultaten als maatschappelijke effecten. De beschikbare data voor alle gemeenten worden jaarlijks geactualiseerd en eens in de twee jaar wordt de mening van de ondernemers gepeild.

De informatie wordt weergegeven in dashboards. In verschillende dashboards is zichtbaar hoe de gemeente op een aantal thema's en indicatoren presteert, ook ten opzichte van andere gemeenten of landelijk gemiddelde. Bij het onderdeel 'resultaten' gaat het dan bijvoorbeeld om prestaties als de hoogte van gemeentelijke lasten, hoogte van regeldruk, digitale afhandeling, toegankelijkheid en actualiteit van de website en waardering van gemeentelijke loketten. Bij het onderdeel 'maatschappelijke effecten' wordt onder andere gekeken naar het aantal vestigingen, banen en winkels, en het bruto gemeentelijk

product. Dit is informatie die nu op verschillende manieren wordt gemeten en op verschillende plekken wordt ontsloten. Daardoor zijn gemeenten niet goed vergelijkbaar en de verschillen tussen gemeenten niet transparant. Gegevens die alleen voor Amsterdam beschikbaar zijn of waarvoor (nog) geen landelijke data beschikbaar zijn, worden als 'Amsterdams maatwerk' opgenomen. Met een dergelijk dashboard is tegen relatief lage kosten snel en overzichtelijk te zien waar het goed gaat en waar het eventueel beter kan.

Thema's die in de ondernemerspeiling en op de site Waarstaatjegemeente worden belicht zijn onder meer:

- bedrijfsomgeving
- gemeentelijke dienstverlening
- vergunningverlening
- relatie tussen ondernemers en gemeente
- gemeentelijke heffingen en regeldruk
- ondernemings- / vestigingsklimaat

Eind 2015 houden we de eerste peiling onder de Amsterdams ondernemers. Dit herhalen we in 2017, zodat we kunnen zien of de ondernemers de verschillende elementen van het ondernemersklimaat beter waarderen. Waar mogelijk gebruiken we in dit programma de elementen uit Waarstaatjegemeente om de geformuleerde doelen te monitoren.

1. Dienstverlening en ondernemerschap

Ondernemers houden de economie draaiende. Het is daarom belangrijk dat de gemeente met ze meedenkt. De gemeentelijke dienstverlening moet goed zijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om vergunningen, het afwijken van bestemmingsplannen en de benodigde papieren voor een expat om als kenniswerker bij een bedrijf aan de slag te kunnen. Kortom, zaken die je nodig hebt om te ondernemen en die je niet bij een andere organisatie kunt verkrijgen.

We verbeteren de dienstverlening door overbodige regelgeving af te schaffen. Regels die noodzakelijk zijn worden zoveel mogelijk vereenvoudigd en onnodige verschillen tussen de stadsdelen worden opgeheven. We zorgen voor heldere informatievoorziening en het vereenvoudigen van aanvraagprocedures. Aan ondernemers vragen we waar ze gebruik willen maken van het ondernemingsdossier. Er komt meer ruimte voor nieuwe initiatieven door het uitbreiden van 24-uurs horeca, mengformulebeleid en experimenten met freezones in winkelgebieden en de haven. Waar regelgeving slimmer kan en meer ruimte kan bieden aan ondernemers zetten we het Paarse Krokodilteam in. Om ondernemers te faciliteren bij hun initiatieven maken we nog duidelijker wie hun aanspreekpunt is. Om hun vragen goed en snel te beantwoorden is er een passend en sluitend stedelijk netwerk. (1.1).

Het Expatcenter Amsterdam ondersteunt werkgevers en hun internationale werknemers bij het snel en efficiënt regelen van allerlei formaliteiten rondom vestiging in de Metropoolregio Amsterdam: een verblijfsvergunning, inschrijving in de Gemeentelijke Basis

Administratie en daarmee de afgifte van het BSN, in één afspraak. Deze dienstverlening wordt actief onder de aandacht gebracht van MKB-bedrijven (1.3).

Om de lastendruk bij ondernemers te verminderen schaft de gemeente precario- en reclamebelasting af die geheven worden als compensatie voor het gebruik van de openbare ruimte door de ondernemer (1.2).

Bij alle groepen ondernemers, groot en klein en in verschillende branches komt het voor dat er behoefte is aan advies, coaching, netwerken, huisvesting en financiering. Daarin voorzien overheden, banken, ondernemersorganisaties en private organisaties. Op het Ondernemersplein komen deze organisaties samen, zowel online als in het gebouw van de Kamer van Koophandel te Amsterdam. Naast dit brede palet aan bedrijfsadvisering zijn er actieprogramma's voor onder meer 'schaalbare' starters in StartupAmsterdam, sociale ondernemers, sociale firma's en culturele instellingen. Er zijn diverse accelerators, waaronder Rockstart, ACE Venture Lab en

Startupbootcamp en ProDock en programma's voor sociale firma's en – ondernemingen. De Amsterdam Economic Board heeft het initiatief genomen voor een ZZP Academie, waarbij actief de vraag van deze zeer brede en diverse doelgroep wordt opgehaald en vertaald naar het benodigde aanbod.

Als het minder goed gaat biedt de gemeente ondersteuning door de uitvoering van wettelijke regelingen, zoals de bijstand voor zelfstandigen, schuldsanering en de voucherregeling voor zzp'ers (1.4). We maken het makkelijker voor mensen in een uitkeringssituatie om met behoud van uitkering als zzp'er aan de slag te gaan. Daarmee wordt in Amsterdam - binnen de landelijke wetgeving - geëxperimenteerd, bijvoorbeeld in coöperatieverbanden. In eerste instantie als instrument om te participeren en mogelijk als voorschakel op volwaardig ondernemerschap. Dit wordt in 2015 en 2016 verder uitgewerkt en valt niet binnen het AOP.

Ondernemerschap in cijfers

Het Amsterdamse ondernemersklimaat lijkt aantrekkelijker geworden. Vanaf 2008 is het aantal ondernemingen in Amsterdam met ruim de helft toegenomen tot 99.983 in 2014. Het gaat daarbij in grote meerderheid om zzp'ers (+145 procent), met veruit de sterkste groei in de sector 'cultuur, sport en recreatie' (+269 procent). Dit is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de verplichte wettelijke registratie voor zzp'ers in het Handelregister vanaf 2008. De ondernemersquote steeg tot 18,8 procent in 2014. De dynamiek in het ondernemerschap nam wel toe met een verdubbeling van zowel het aantal starters als het aantal opheffingen tot voor beide een niveau van circa 10.000 in 2014. Ten opzichte van 2008 zijn daarbij relatief meer starters te vinden in de sectoren gezondheid & welzijn, horeca, handel, en transport en logistiek en beduidend minder in de bouwrijverheid.

Om ervoor te zorgen dat leerlingen en studenten het ondernemerschap als loopbaanmogelijkheid zien en goed beslagen ten ijs komen, investeren we in ondernemerschapsonderwijs. Dat doen we op VMBO-scholen met het JINC⁴ traject 'Ondernemen doe je zo!' en op de Amsterdamse universiteiten en hogescholen in het Amsterdam Center for Entrepreneurship.

Om MKB-bedrijven en zzp'ers mee te kunnen laten dingen naar inkoop en inhuur door de gemeente, heeft de gemeente haar beleid hierop aangepast. In deze bestuursperiode wordt het voor combinaties van kleinere bedrijven makkelijker om mee te doen aan een aanbesteding. De website externe inhuur wordt voortgezet (1.5).

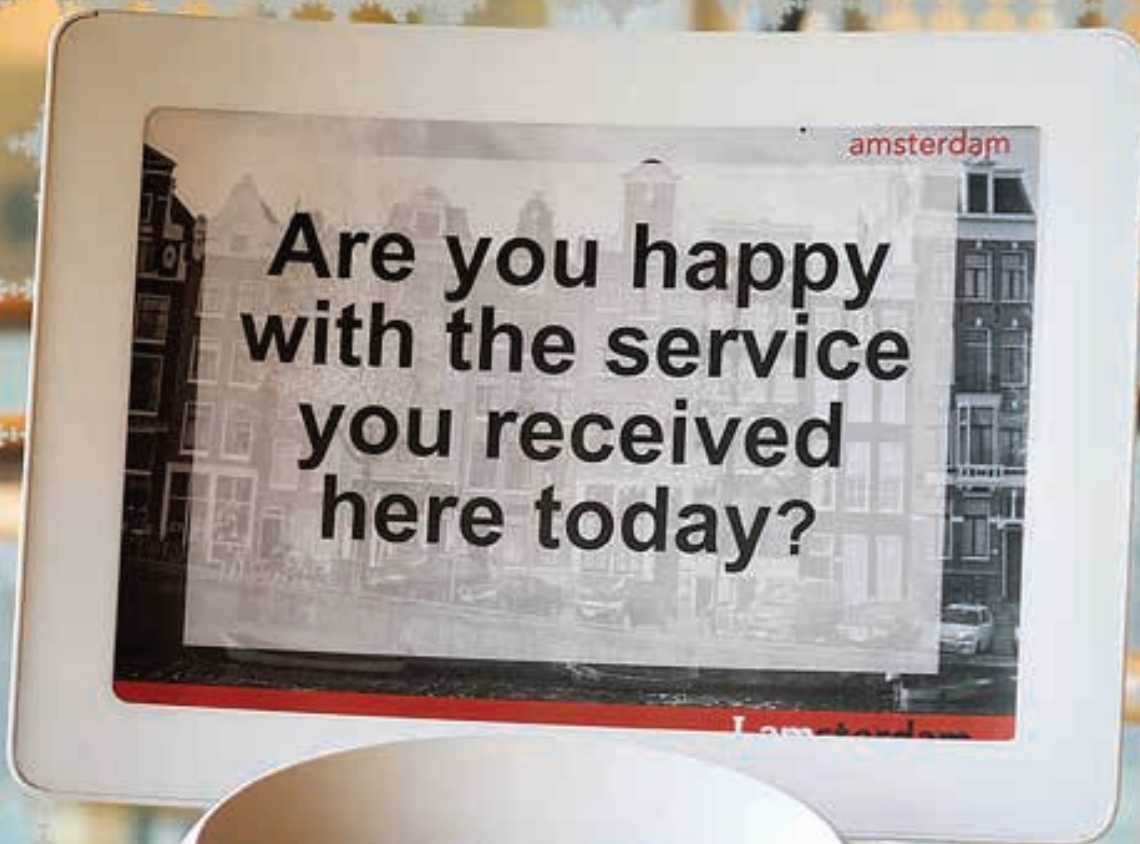
Voor al deze dienstverlening, ondersteuning en regelingen geldt dat de ondernemers er pas iets aan hebben als ze weten dat ze bestaan en hoe ze er gebruik van kunnen maken. Daarom gaan we werken met een stedelijke communicatiestrategie speciaal gericht op ondernemers en bedrijven (1.8).

1.1 Betere dienstverlening en regelgeving

Burgers en ondernemers die willen ondernemen hebben te maken met regels en voorwaarden. Vaak zijn regels nodig om de belangen van derden te waarborgen, maar soms rijst de vraag of het niet eenvoudiger kan. In de afgelopen jaren heeft de gemeente de tijd die een ondernemer bezig is met het aanvragen van vergunningen (administratieve lastendruk) al behoorlijk verminderd, zijn de doorlooptijden flink verkort⁵ en is het landelijk ondernemingsdossier ingevoerd voor horecavergunningen.

⁴ JINC is een non-profit organisatie die wordt gefinancierd door het bedrijfsleven en overheden. Zo'n 1.000 bedrijven dragen (financieel) bij om de organisatie van de projecten mogelijk te maken en stellen hun medewerkers beschikbaar als vrijwilliger, bijvoorbeeld als trainer of als coach. Ook medewerkers van de gemeente Amsterdam zijn coach. 'Ondernemen doe je zo!' heeft in het AOP 2011-2014 een financiële bijdrage van de gemeente ontvangen.

⁵ Voor een overzicht zie amsterdam.nl/aop.

Bij het opstellen van beleid en regelgeving streven we naar een zo laag mogelijke regeldruk voor ondernemers. Waar algemeen geldende regels niet mogelijk zijn, onderzoeken we of we (deels) met een melding in plaats van een vergunning kunnen werken. Vanuit het principe 'high trust, high penalty' geven we ruimte aan ondernemers. Zo hebben we horecaondernemers die respect hebben voor de woon- en leefomgeving van hun burens meer ruimte gegeven, bijvoorbeeld door vergunningen voor 24-uurs horeca te verlenen. Voor ondernemers die de overlast niet in de hand houden, geldt het *three strikes out*-principe. Met de introductie van een Bibob-certificaat per 1 oktober 2015 is de Bibob-procedure versimpeld voor restaurateurs, gokhalexploitanten en taxiondernemers. Wie geen criminele antecedenten heeft en zich eerder een bonafide ondernemer heeft betoond kan een Bibob-certificaat aanvragen, waardoor er in het vervolg veel minder formulieren hoeven te worden ingevuld bij een vergunningaanvraag. Een extra eis is dat de bedrijfsstructuur, de bedrijfsvoering en de financiering van de ondernemer in kwestie volledig transparant zijn. Als er toch criminele inmenging ontstaat, dan vervalt het certificaat. Voor een tweede vestiging van een bedrijf moet de Bibob-procedure opnieuw worden doorlopen, ook al is er al een certificaat voor de eerste locatie.

Het college heeft in 2014 een versnelling aangebracht in verlagen van de regeldruk door het instellen van een focusteam. Het team onderzoekt op gestructureerde wijze de vergunningen waar ondernemers en burgers mee te maken hebben. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot het voornemen de stedelijke regelgeving voor tijdelijke objecten, zoals puincontainers, rolsteigers en toiletten, per 2016 aan te passen. Uit een proef in Oost bleek dat een melding in plaats van een vergunning in de meeste gebieden afdoende was. Waar dit vanwege de druk op de openbare ruimte niet gewenst is, hebben de bestuurscommissies een aantal gebieden aangewezen waar de vergunningplicht blijft gelden. Ook worden de mogelijkheden van

de *lex silencio positivo* onderzocht. Dit houdt in dat een vergunning van rechtswege is verleend indien niet binnen de voorgeschreven termijn een beslissing op de aanvraag is genomen. Deze regel geldt al voor de meeste vergunningstelsels die uit landelijke wetgeving voortvloeien, zoals de omgevingsvergunning. Voor gemeentelijke vergunningen is dit in 2009 voor zes gevallen ingevoerd⁶.

Op initiatief van de gemeenteraad is het aanvragen van een ontheffing van de Winkeltijdenverordening bij een bijzondere gelegenheid van tijdelijke aard eenvoudiger en makkelijker gemaakt. Zo kan vanaf eind 2015 een winkelier in één aanvraag ontheffing aanvragen voor maximaal vijf dagen, in plaats van voor één dag. Het tarief voor vijf dagen is gelijk aan dat voor één dag.

In 2015 is voor winkels en instellingen met ondergeschikte horeca, zoals ziekenhuizen en volkstuinkantines, de exploitatievergunningplicht afgeschaft. De nieuwe regels⁷ voor de exploitatievergunning maken het voor ondernemers van een winkel met een kleine, alcoholvrije horeca-afdeling makkelijker om een mengformule te beginnen. Daarmee is ook de regelgeving in de hele stad gelijk getrokken. Daarnaast willen we experimenten organiseren om onder voorwaarden toe te staan dat een winkelier ook horeca mag voeren. En andersom, dat een horecaondernemer detailhandel mag uitoefenen. Daarmee krijgen vernieuwende horeca- en winkelconcepten, en combinaties daarvan, meer ruimte.

We doen verschillende experimenten om te onderzoeken of er bij het verruimen van regels in de praktijk tegen problemen aangelopen

⁶ Het betreft de vergunningen voor straatartiesten, het aanbieden of verlenen van diensten op of aan de weg, het maken van reclame op of aan de weg of het openbaar water, de ontheffingen voor het verspreiden van voorwerpen voor reclamedoeleinden, het parkeren van voertuigen van een autobedrijf en de hinder van toestellen of machines.

⁷ Dit betreft het zogenoemde mengformulebeleid dat als doelstelling is opgenomen in het coalitieakkoord en in januari 2015 is vastgesteld.

wordt, én of het ondernemerschap kunnen stimuleren. Als een experiment werkt wordt de verordening aangepast, zodat meer ondernemers ervan kunnen profiteren. In de pilots freezones (zie 3.4) onderzoeken we of het buitenwerking stellen van een bepaalde regel een positief effect heeft op de economische ontwikkeling van een winkelgebied en de haven en of dit het duurzaam ondernemen stimuleert (zie 1.7). Voor voedselwagens is in de zomer van 2015 een proef gestart die meer ruimte biedt aan ambulante handel (zie 2.5). Om gemakkelijker te kunnen experimenteren wordt in de APV een experimenteerbepaling opgenomen⁸.

Als de toepassing van een regel vaker tot een probleem leidt, onderzoekt het Paarse krokodilteam de oorzaak van het structurele probleem en zorgt dat het wordt aangepakt. Dit om te voorkomen dat de volgende ondernemer van hetzelfde kastje naar dezelfde muur wordt gestuurd. De Gemeentelijke Ombudsman is nauw betrokken bij de opzet van de Paarse krokodil. Ondernemers kunnen problemen of suggesties voorleggen aan het team via paarsekrokodil@amsterdam.nl.

De dienstverlening van de gemeente is de afgelopen jaren steeds toegankelijker en eenduidiger geworden. Er is één telefoonnummer (14020), steeds meer zaken kunnen online geregeld worden en vanaf 27 oktober 2015 zijn de zeven stadsloketten voor de dienstverlening aan burgers en ondernemers operationeel. Er is een breed aanbod van accountmanagers bedrijven, winkelstraatmanagers en loodsen die vragen van ondernemers kunnen beantwoorden. De meeste stadsdelen hebben casemanagers voor de vergunningverlening en een team dat bekijkt of en hoe een initiatief van een ondernemer kan worden gefaciliteerd. Meestal is het voor ondernemers duidelijk

wie de contactpersoon is voor bijvoorbeeld het aanvragen van een vergunning, een wijziging van het bestemmingsplan, een loonkosten-subsidie of een vraag over de reinigingsheffing. Maar voor een deel van het brede scala aan vragen is het aanspreekpunt niet duidelijk of is de standaard dienstverlening van de gemeente niet afdoende en is maatwerk nodig. Om ervoor te zorgen dat het netwerk van aanspreekpunten transparant, dekkend en faciliterend is wordt in 2015 onderzoek gedaan naar de vragen die ondernemers (kunnen) hebben. De gemeente wil daarmee 'een helpende kracht zijn in plaats van een hindermacht'⁹ en kan zo de initiatieven en kracht van de ondernemers optimaal inzetten voor de stad.

Dit willen we bereiken

Betere dienstverlening aan ondernemers en een lagere regeldruk. Om de vinger aan de pols meten we in de Ondernemerspeiling de waardering van de ondernemer over dienstverlening en de ervaren inspanning om aanvragen en verzoeken afgehandeld te krijgen.

Dit gaan we doen

- In 2017 zijn alle vergunningen waar ondernemers mee te maken kunnen hebben beoordeeld op nut en noodzaak¹⁰. De bijbehorende procedures zijn, waar mogelijk, eenvoudiger en sneller geworden. Dit doen we samen met ondernemers. Waar nodig doen we een proef om het nieuwe proces te testen. De regelgeving wordt doorgelicht op de mogelijkheid om:
 - de vergunningsplicht om te zetten in meldplicht
 - de vergunningen om te zetten in algemeen geldende regels
 - lex silencio toe te passen
 - de doorlooptijden te verkorten

⁹ Amsterdam is van iedereen, Coalitieakkoord 2014-2018, p21.

¹⁰ Dit wordt opgenomen in de voortgangsrapportage Minder Regeldruk die op 8 december 2015 in het college van B en W zal worden gesproken en naar verwachting wordt geagendeerd voor de raadscommissie AZ van januari 2016.

⁸ Dit naar aanleiding van het onderzoek van Universiteit Leiden in opdracht van Rotterdam en Amsterdam naar experimenteerbepalingen in de APV van april 2015.

De vergunningen die zijn gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving, waaronder de omgevingsvergunning, kennen een ander tijdpad en kunnen daarom niet in 2017 doorgelicht worden.

- De ambitie is om in 2017 het totaal aan leges voor burgers en ondernemers met 15 procent te verlagen. Deze bestuursopdracht¹¹ zal in 2016 worden afgerond, zodat de uitkomsten bij de begroting 2017 kunnen worden meegenomen in de legestabel 2017.
- In 2016 zijn er voor ondernemers herkenbare en makkelijk benaderbare gemeentelijke contactpersonen (één aanspreekpunt).
- Het Paarse Krokodilteam onderzoekt tien keer per jaar een structureel probleem bij regelgeving, vergunningverlening en/of handhaving dat is aangeleverd door ondernemers en zorgt voor een oplossing¹².
- In 2016 is het aantal actieve gebruikers van het Ondernemingsdossier ten minste verdubbeld.
- Zodra een branche of activiteit wordt toegevoegd aan het landelijke ondernemingsdossier, gaan we in gesprek met de Amsterdamse ondernemers over de door hen gewenste toepassingen. Als blijkt dat een branche gebruik wil maken van het dossier en het landelijke project voorziet hierin niet, dan bespreken we dit met het verantwoordelijke ministerie.
- In 2016 wordt in Centrum een experiment gestart met mengformules in één of twee winkelstraten.
- In 2016 wordt een voorstel gedaan om de termijnen voor wijzigingen van bestemmingsplannen te verkorten¹³.
- In 2015 worden de eerste vergunningen in een informatiesysteem voor alle vergunningen opgenomen en stapsgewijs volgen er meer.
- In 2016 zijn alle subsidieaanvragen van ondernemers opgenomen in het systeem van het Subsidiebureau en in te zien door de aanvrager.

- Eind 2015 wordt onderzocht of en hoe het doel van de huidige regeling 'Verruimen van de kwijtschelding voor ondernemers van privé-belastingen' op een meer doelmatige en doeltreffende wijze bereikt kan worden.
- Begin 2017 kunnen ondernemers en bewoners gebruikmaken van één bankrekening van de gemeente Amsterdam voor hun betalingen aan de gemeente (verzamelrekening)¹⁴. Ook wordt voor de betalingen dóór de gemeente duidelijker herkenbaar dat het geld afkomstig is van de gemeente Amsterdam. Hierdoor verbeteren we de herkenbaarheid van het betalingsverkeer van de gemeente Amsterdam.

11 Bestuursopdracht Leges 2014.

12 Bij voldoende aanbod van cases.

13 Coalitieakkoord pagina 8.

14 Het ontwikkelen van één verzamelrekening voor ondernemers en bewoners is onderdeel van het programma Doorontwikkeling Financiële Administratie.

Ondernemingsdossier

Het Ondernemingsdossier stelt een ondernemer in staat om bepaalde informatie uit de eigen bedrijfsvoering eenmalig beschikbaar te stellen aan overheden, zoals toezichthouders en vergunningverleners. De ondernemer bepaalt zelf welke overheden toegang hebben tot het Ondernemingsdossier. Vooraf dienen daarom goede afspraken gemaakt te worden over hoe de onderneming en haar overheden de juiste gegevens kunnen uitwisselen. Deze afspraken worden op brancheniveau vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Zo is er uiteindelijk één informatiebron van het bedrijf met haar overheden: het Ondernemingsdossier. Het resultaat: meer tijd om te ondernemen, betere naleving van regels en vereenvoudiging van het toezicht. In Amsterdam kunnen horecaondernemers vanaf 2014 gebruikmaken van het Ondernemingsdossier. Het ondernemingsdossier is een project van de landelijke overheid en het georganiseerd bedrijfsleven. Zie ook ondernemingsdossier.nl.

1.2 Afschaffen precario- en reclamebelasting

Vanaf 1 januari 2016 wordt in Amsterdam geen reclamebelasting¹⁵ meer in rekening gebracht. Reclamebelasting wordt geheven op een veelheid aan objecten, zoals losstaande reclameborden voor een winkel, gevelreclame, grote billboards en reclamemasten. Zo'n 80 procent heeft betrekking op gevelreclame en die goed is voor 90 procent van de opbrengsten. Afschaffing van de reclamebelasting betekent een lastenverlichting van ongeveer € 2,5 miljoen voor circa 20.000 ondernemers. In 2015 zijn de tarieven van reclamebelasting al gehalveerd¹⁶. Daardoor is in 2015 een lastenverlichting van circa € 2,5 miljoen gerealiseerd.

¹⁵ Hetzelfde geldt voor de hondenbelasting.

¹⁶ Initiatiefvoorstel juni 2014 'Extra impuls MKB' van de raadsleden Ruigrok en Piek en motie 'Halvering reclamebelasting' van november 2014 van de raadsleden Ruigrok, Paternotte en Peters bij de begroting 2015.

Reclamebelasting heeft een belangrijke regulerende werking, omdat ondernemers de kosten ervan meewegen in het besluit of zij reclame-uitingen plaatsen. Naast deze belasting bestaan verschillende andere regels om reclame in de openbare ruimte te reguleren, bijvoorbeeld op grond van de APV, de welstandnota, beleidsregels en toetsingskaders. De gemeente gaat de diverse bestaande regels samenvoegen tot een samenhangend geheel om duidelijke kaders te krijgen en mogelijke wildgroei aan reclame-uitingen te voorkomen.

Precariobelasting wordt geheven als vergoeding voor het plaatsen van 'voorwerpen' onder, op of boven gemeenteground en -water met een openbare bestemming. Het betreft een divers en groot pakket aan 'voorwerpen', waaronder tijdelijke en permanente terrassen, containers, grote en kleine (bouw)objecten, evenementen, bouwterreinen,

woonboten en bedrijfsvaartuigen. De liggelden, een vorm van precariobelasting, voor woonboten en bedrijfsvaartuigen blijven bestaan om het wonen en werken op water qua bekostiging gelijk te houden aan wonen en werken op land¹⁷. De precario voor de terrassen blijft in 2016 nog gehandhaafd. Voor alle andere 'voorwerpen' verdwijnt de precario in 2016. Met de afschaffing wordt een lastenverlichting bereikt van circa € 5,9 miljoen voor ongeveer 5.000 ondernemers.

Het heffen van precariobelasting is niet de enige vorm van het innen van een vergoeding voor het gebruik van gemeentelijke ruimte. Zo bestaan er bijvoorbeeld voor het plaatsen van terrassen ook huurovereenkomsten, wordt erpacht of marktgeld betaald. Wanneer de precariobelasting verdwijnt heeft dat – op basis van het gelijkheidsbeginsel – rechtstreeks gevolg voor deze andere vormen van vergoeding. Voordat wordt besloten over de afschaffing van de precariobelasting voor terrassen, wordt daarom eerst een inventarisatie gemaakt van de vergoedingen voor het plaatsen van een terras. Dat is de reden waarom de afschaffing van de precario op terrassen nog niet in 2016 plaatsvindt.

Door het schrappen van de reclame- en precariobelasting realiseert de gemeente Amsterdam voor ondernemers en bewoners een lastenverlichting van ruim € 10,8 miljoen euro verspreid over de jaren 2015, 2016 en 2017. De vermindering van inkomsten voor de gemeente bedraagt in totaal 12,6 miljoen. Dit is verrekend in de begroting.

Dit willen we bereiken

We willen dat de lokale lastendruk voor ondernemers (en burgers) vermindert. In het coalitieakkoord is afgesproken dat we een aantal gemeentelijke belastingen afschaffen, waaronder de precario- en de reclamebelasting. Afschaffing betekent een flinke lokale lastenverlichting voor ondernemers en versimpeling van het Amsterdamse heffingenstelsel. Daar staat tegenover dat de gemeente ook minder inkomsten heeft.

Dit gaan we doen

- Voordat wordt besloten over de afschaffing van de precariobelasting voor de terrassen, wordt in 2016 een inventarisatie in de stad uitgevoerd naar de vergoedingen voor het plaatsen van een terras.

¹⁷ Deze vorm van precario kan gezien worden als de tegenhanger van erpacht op land.

1.3 Service Expatcenter ook voor het MKB

Het Expatcenter Amsterdam ondersteunt werkgevers en hun internationale werknemers bij het snel en efficiënt regelen van allerlei formaliteiten rondom vestiging in de Metropoolregio Amsterdam: een verblijfsvergunning, inschrijving in de Gemeentelijke Basis Administratie en daarmee de afgifte van het BSN. In samenwerking met de Belastingdienst wordt ondersteuning verleend rond de aanvraag voor de 30%-regeling. Sinds januari 2015 geeft het Expatcenter het Startup Visum uit aan ambitieuze internationale ondernemers. De website van het Expatcenter bevat een schat aan nuttige informatie met artikelen over werk, kinderopvang, huisvesting, belastingen en meer. Met dagelijkse updates is iamsterdam.com/en/local de meest uitgebreide website voor internationals in de regio Amsterdam. Een international die net in Amsterdam is gearriveerd heeft niet alleen behoefte aan overheidsdiensten, maar ook aan hulp in de private sfeer, zoals het openen van een bankrekening, het regelen van verzekeringen en een cursus Nederlands. Om internationals op weg te helpen is het Expatcenter het partnershipprogramma gestart waarin dienstverleners zich aanbieden om internationals verder te helpen.

Vanaf 2015 biedt het Expatcenter actief en gericht haar dienstverlening aan middelgrote en kleine bedrijven in de regio Amsterdam aan met behulp van direct marketing in combinatie met een Google-, Ad Words en LinkedIn-campagne en search engine optimization (SEO). Daarbij wordt ook gebruikgemaakt van bestaande bijeenkomsten en nieuwsbrieven. In samenwerking met universiteiten communiceert het Expatcenter ook actief naar internationale studenten en afgestudeerden¹⁸ om de bekendheid van de dienstverlening van het Expatcenter te vergroten. Vanaf 1 januari 2015 verleent het Expatcenter ook dienstverlening aan startups, na een succesvolle

lobby voor een speciale startup-verblijfsvergunning.

Het is belangrijk dat internationals zich thuis voelen in Amsterdam. De deelname aan het rijke culturele leven van Amsterdam speelt daarbij een belangrijke rol. Voorbeelden daarvan zijn projecten als de samenwerking met We Are Public en de oprichting en organisatie van de Amsterdam Salon. Samen met bestaande betrokken partijen richt het Expatcenter zich actief op het aanpakken van knelpunten waar internationals tegenaan lopen op het gebied van huisvesting, educatie en gezondheidszorg. Om te monitoren wat er wel en niet goed gaat, wat wel en niet wordt gewaardeerd door de internationale gemeenschap, doet het Expatcenter vier keer per jaar onderzoek naar onderwerpen waar internationals mee te maken hebben. De resultaten zijn input voor verbeteringen, verandering of behoud.

In 2014 maakten 890 werkgevers en ruim 8.000 internationale kenniswerkers gebruik van het Expatcenter. De dienstverlening wordt door haar klanten gewaardeerd met een 8,2¹⁹. Het Expatcenter is een samenwerkingsverband van de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Almere, Haarlem, Haarlemmermeer, Hilversum en Velsen samen met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Belastingdienst. Door deze samenwerking is in 2008 een einde gemaakt aan de versnippering van diensten die voor internationale bedrijven in de regio een bron van ergernis vormde.

Dit willen we bereiken

Middelgrote en kleine bedrijven in de Amsterdamse regio die internationale kenniswerkers inhuren maken vaker gebruik van de service van het Expatcenter. Vanaf 2015 wordt deze service actief onder de aandacht gebracht bij deze doelgroep. Zij weten vaak niet dat de overheid klaar staat om te helpen met lastige zaken

¹⁸ Het betreft dienstverlening en informatie voor het zogenaamde 'zoekjaar', feitelijk een verblijfsvergunning voor één jaar om na afronding van de studie een baan te zoeken.

¹⁹ Klanttevredenheidsonderzoek 2013

rond het in dienst nemen van buitenlandse kenniswerkers. De dienstverlening van het Expatcenter is er namelijk niet alleen voor grote bedrijven. Om de voortgang te meten wordt jaarlijks gekeken naar het aantal MKB-bedrijven dat gebruik maakt van de services van het Expatcenter en rapportcijfers van ondernemers in het klanttevredenheidsonderzoek.

Dit gaan we doen

- Het Expatcenter biedt actief zijn dienstverlening aan middelgrote en kleine bedrijven in de regio Amsterdam aan met behulp van direct marketing in combinatie met een Google- en LinkedIn-campagne. Verder wordt gebruikgemaakt van bestaande bijeenkomsten en nieuwsbrieven om de dienstverlening van het Expatcenter onder de aandacht te brengen.
- Het Expatcenter doet in 2015 onderzoek naar verschillende onderwerpen, waaronder onderwijs en huisvesting voor internationals.
- Het Expatcenter doet in 2015 mee aan een landelijk onderzoek naar het aantal internationals in Nederland.
- Het Expatcenter neemt knelpunten voor internationals weg en zet zich bij de rijksoverheid in voor wetswijzigingen en nieuwe procedures die het vestigingsklimaat ten goede komen.
- Het Expatcenter ontwikkelt op grond van de uitkomsten van de onderzoeken trajecten en projecten, waardoor internationals worden geïnformeerd en/of zich meer thuis voelen in Amsterdam.
- Het Expatcenter herhaalt in 2015 het klanttevredenheidsonderzoek uit 2013.

1.4 Ondersteuning bij ondernemerschap

Ondernemers zijn er in veel verschillende soorten en maten. Starters, stoppers, gevestigde ondernemers, snelle groeiers, zzp'ers, kleine en grote bedrijven, familiebedrijven en schaalbare bedrijven. Kortom,

dé ondernemer bestaat niet. Soms hebben ondernemers behoefte aan advies, coaching en ondersteuning. Daarbij kan het om zeer uiteenlopende zaken gaan, zoals het schrijven van een ondernemingsplan, het opzetten van een goede administratie, het aanvragen van octrooien, verkrijgen van financiering, effectief netwerken, exporteren van producten of diensten, of het stoppen en/of overdragen van een bedrijf. De programma's en instrumenten die daarbij worden gebruikt, komen van verschillende overheden, zoals de Kamer van Koophandel, de rijksoverheid, de Belastingdienst en de gemeente. Ook het georganiseerd bedrijfsleven, waaronder MKB Amsterdam, en private aanbieders verzorgen seminars, coaching en trainingen.

In het samenwerkingsverband OndernemeninAmsterdam (OiA) werken de gemeente Amsterdam, de Belastingdienst en de Kamer

van Koophandel sinds 2010 aan een passend aanbod voor (startende) ondernemers in de stad. Ieder vanuit zijn eigen taken en bevoegdheden. Deze samenwerking is voortgezet en uitgebreid in het landelijk Ondernemersplein dat vanaf eind 2013 online is en vanaf begin 2015 gevestigd is in het KvK-gebouw aan de De Ruyterkade. Daar bieden de partners van OiA, de Amsterdam Economic Board, Qredits²⁰, Octrooi centrum Nederland, de Swedish Chamber of Commerce en een aantal private organisaties, waaronder Ondernemersklankbord, MKB Doorstart, IMK en STOA, een breed pakket aan diensten aan. De afdeling Ondersteuning Ondernemers van de gemeente, waaronder de teams Zelfstandigen en Eigen Werk (zie kader), maakt daar ook onderdeel van uit en is er vanaf juni 2015 gehuisvest. De partners van het ondernemersplein organiseren thema- en netwerkbijeenkomsten, faciliteren 1-op-1 gesprekken en spreekuren en bieden (ook online) informatie over actuele thema's. Daarmee vinden ondernemers alle advies en ondersteuning bij hun bedrijfsvoering onder één dak. Zoals ook alle gemeentelijke dienstverlening in het stadsloket is ondergebracht. Als het aanbod door een nieuwe ontstane behoefte van ondernemers aanvulling behoeft, dan wordt dit via het Ondernemersplein gefaciliteerd.

De wijze waarop ondernemers hun plannen kunnen financieren is in beweging. Het aanbod is, naast een krediet bij een bank, met Microkrediet Amsterdam, Qredits, Bbz, MKB-borgstelling, een lening bij familie of vrienden, en (meng)vormen met crowdfunding, heel breed en het is niet altijd even transparant wat de mogelijkheden zijn en wat voor een bedrijf de optimale en bereikbare mix is. De financieringsdesk op het Ondernemersplein moet hierin voorzien. Ook de financieringsmarkten die de Amsterdam Economic Board organiseert dienen dit doel.

²⁰ Qredits biedt coaching, microkrediet en MKB-krediet tot 250.000 euro aan (startende) ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, die geen toegang hebben tot verschillende (financiële) diensten via het reguliere circuit. De stichting is een onafhankelijke en private kredietverstrekker zonder winstoogmerk en partner in het Ondernemersplein.

Voor de innovatieve schaalbare startups is er het Actieprogramma StartupAmsterdam en zijn er accelerators, zoals Rockstart, ACE Venture Lab, Startupbootcamp. Voor startende bedrijven die aangewezen zijn op een bedrijventerrein, omdat ze enige overlast kunnen geven, is er ProDock. Voor sociale firma's is in 2015 het Werkplan sociale firma's vastgesteld door de gemeenteraad en voor sociale ondernemingen het Actieprogramma Sociaal Ondernemen 'Amsterdam, dé plek voor sociaal ondernemen in Amsterdam'. Voor een toelichting zie de kaders.

Dit willen we bereiken

Ondernemers die dat nodig hebben kunnen worden ondersteund bij de start van hun bedrijf en het versterken van hun ondernemerschap door de partners van het Ondernemersplein. De monitoring van het aanbod wordt uitgewerkt in overleg met partijen die actief zijn binnen het Ondernemersplein.

Dit gaan we doen:

- In 2015 en 2016 richt de gemeente zich met voorlichting en presentaties in het bijzonder op de ondernemers in de stadsdelen die tot medio 2015 nog een aanvullend aanbod kenden. We brengen de specifieke behoeften van ondernemers in kaart en zo nodig zorgen we voor een passend aanvullend aanbod.
- In 2016 is er een nieuw stedelijk beleidskader voor ondersteuning en advisering door de gemeente van ondernemers bij de start of uitvoering van hun bedrijf. Het huidige beleidskader 'Speerpunten ondernemerschap vanuit Werk en Inkomen 2013-2015 Kansen zien. Kansen benutten' blijft van kracht tot een nieuw kader in de eerste helft 2016 ter vaststelling wordt voorgelegd.

- Eigen Werk begeleidt jaarlijks 300 startende ondernemers vanuit een Participatiewet-uitkering en nuggers²¹.
- In 2016 doen we onderzoek naar de duurzaamheid van starters bij Eigen Werk.
- In 2016 evalueren we de voucherregeling voor zzp'ers zetten die mogelijk voort.
- Eind 2015 evalueren we de pilot Amsterdamse Zaak (zie kader Team Zelfstandigen).
- De teams Zelfstandigen hebben voor 2015 als doelstelling om 225 klanten te laten uitstromen uit de Bbz-uitkering naar een zelfstandig bedrijf c.q. beroep.
- In 2015 doet de ZZP Academie i.o. (zie kader) een onderzoek naar de behoefte aan ondersteuning bij zzp'ers om hun ondernemersvaardigheden te versterken en de kans op werk te verbeteren. In 2016 worden gestart met het aanbod.
- In 2015 evalueren we het programma Jong en Baas.
- Vanaf 2016 is het voor ondernemers inzichtelijk welke financieringsmogelijkheden er zijn en wat voor hun bedrijf de optimale mix is.
- In 2015 doet de gemeente onderzoek naar de behoefte van ondernemers in de ambachtseconomie.
- De Amsterdamse Ondernemersprijs, die we vanaf 2008 jaarlijks uitreiken aan de meest innovatieve, creatieve en betrokken ondernemer van de stad, wordt gecontinueerd²².

²¹ Participatiewet was voorheen de Wet werk en bijstand. De nuggers zijn de niet uitkeringsgerechtigden: werkloze werkzoekenden en/of werkzoekenden met een baan van minder dan 12 uur per week.

²² De prijs is een initiatief van de gemeente Amsterdam in samenwerking met ING, MKB Amsterdam, BDO en de Telegraaf. De prijs is in het leven geroepen om de waardering voor ondernemerschap extra te onderstrepen.

Team Zelfstandigen: voor tijdelijke inkomens-ondersteuning en/of bedrijfskapitaal

Ondernemers kunnen bij het team Zelfstandigen van de gemeente terecht voor tijdelijke inkomensondersteuning en/of bedrijfskapitaal op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). We onderscheiden verschillende categorieën zelfstandigen (starters, gevestigden, ouderen en beëindigend zelfstandigen) met per categorie verschillende mogelijkheden. Daarnaast kunnen ondernemers hier een loaz-uitkering aanvragen. Dit is een uitkering op bijstandsniveau die ingaat na bedrijfsbeëindiging en die een ruimere vermogensvrijlating kent dan de reguliere bijstandsuitkering. Ondernemers kunnen online een checklist invullen om te zien of ze voor onze regelingen in aanmerking komen en kunnen zich daar ook aanmelden voor een adviesgesprek. Voor meer informatie kijk op: amsterdam.nl/bijstandvoorondernemers.

Gevestigde ondernemers met een laag inkomen kunnen een voucher krijgen voor tijdelijke begeleiding met als doel het inkomen te verhogen. Verder voeren de teams schuldhulpverlening voor (ex-)ondernemers uit. Binnen de pilot Amsterdamse Zaak wordt voor ex-ondernemers in samenwerking met HvA de administratie, boekhouding en belastingaangifte gedaan om alsnog toegang tot de schuldhulp mogelijk te maken.

In 2014 waren er 1.102 deelnemers aan de startersvoorlichting van Team Zelfstandigen en Eigen Werk. Er zijn door het team 848 aanvragen voor de Bbz toegekend. Totaal is in 2014 € 1.606.755,- bedrijfskapitaal verstrekt waarvan € 202.820 aan starters en € 1.403.935 aan gevestigde ondernemers. Er zijn 360 beschikkingen afgegeven voor de schuldsanering voor (ex-) ondernemers en 201 vouchers verstrekt aan werkende armen.

Eigen Werk: starten vanuit een uitkering of werkzoekende positie

Eigen Werk begeleidt startende ondernemers vanuit een Participatiewetuitkering bij de opzet van hun bedrijf. Dit aanbod geldt eveneens voor werkzoekenden met een baan van minder dan 12 uur per week. Het programma van Eigen Werk kent twee fasen: de oriëntatiefase en de ontwikkelfase. In de eerste fase wordt gefocust op het bedrijfsidee en de ondernemersvaardigheden. In de ontwikkelfase wordt dit verder uitgebouwd, geconcretiseerd en wordt er aan het ondernemersplan gewerkt. Deze fase kenmerkt zich door de combinatie theorie en praktijk en de starter wordt in staat gesteld 'proef te draaien' met het bedrijf en als marginaal ondernemer inkomsten te genereren. De oriëntatiefase duurt 4 weken, de ontwikkelfase 22 weken. In 2014 zijn ruim 300 nieuwe deelnemers gestart bij 'Eigen Werk'. Zie ook amsterdam.nl/eigenwerk. Eigen Werk werkt in het programma nauw samen met diverse partijen, zoals het IMK. Eigen Werk biedt ook een programma gericht op een hybride inkomen (parttime ondernemen-parttime loondienst). Dit programma is ook toegankelijk voor gevestigde ondernemers die gebruikmaken van Bbz-ondersteuning. Vanaf 2016 begeleidt Eigen Werk ook startende sociale firma's²³.

²³ Dit is een onderdeel van het actieplan voor sociale firma's. Uitwerking van Motie 330' van Hoek en Ulichki (beide GroenLinks), aangenomen bij kadernota 2014.

Jong & Baas: voorbereiding op het zelfstandig ondernemerschap voor jongeren.

Jongeren in de leeftijdscategorie van 18 tot 27 jaar die geen voltijdse studie of opleiding volgen, die het niet lukt het om een baan te vinden en die denken aan zelfstandig ondernemerschap, kunnen deelnemen aan Jong en Baas. Het programma bestaat uit individuele coaching, workshops, presenteren en het schrijven van een ondernemersplan. Alle elementen die belangrijk zijn bij ondernemerschap komen aan de orde. Het programma is zeer intensief en duurt maximaal 18 weken, opgedeeld in 2 fasen. Jong en Baas gebruikt het ondernemerschap als empowermenttool en helpt klanten ook bij een 'plan b', dat kan bestaan uit het zoeken naar een baan of nieuwe opleiding. Deelname aan Jong & Baas is gratis. De werkruimte is gevestigd op de TT Melaniaweg 2 in Noord. Voor meer informatie zie amsterdam.nl/jongenbaas. De aanpak van Jong en Baas is gebaseerd op de werkwijze van Eigen Werk. Jaarlijks worden 150 jongeren in traject genomen. Ambitieniveau is: 20 procent ondernemerschap, 40 procent toe leiden naar werk, 20 procent opleiding/ ander traject en 20 procent overig.

Actieprogramma StartupAmsterdam

De gemeenteraad stemde 11 februari 2015 in met het actieprogramma StartupAmsterdam. Dit actieprogramma is ingegeven door de ambitie en het geloof in de potentie van Amsterdam om een leidende Europese *startup-hub* te worden. Het actieprogramma bouwt voort op de bestaande krachten van het Amsterdamse startup-ecosysteem. Het programma omvat 15 maatregelen die worden uitgevoerd door en met partners en die betrekking hebben op vijf pijlers, de voorwaarden die startups nodig hebben om te kunnen groeien: toegang tot talent, toegang tot eerste klanten (of gebruikers), toegang tot content, toegang tot kapitaal en een omgeving met een startup mindset. Voor

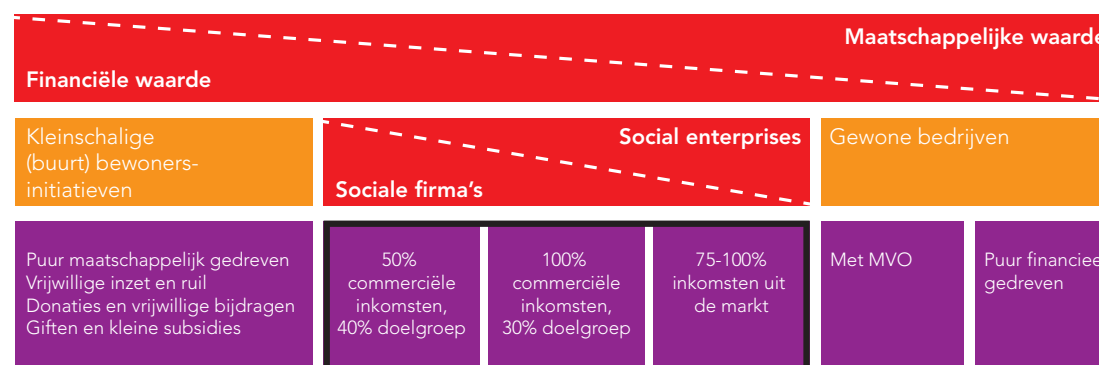
uitvoering van het programma is in 2015-2018 ruim 5 miljoen euro beschikbaar. De visie en het actieprogramma is gekoppeld aan het StartupDelta-initiatief van het ministerie van Economische Zaken, dat geleid wordt door mevrouw Neelie Kroes. Voor meer informatie, zie startupamsterdam.org.

Actieprogramma Sociaal Ondernemen

Op 4 november 2015 is het Actieprogramma Sociaal Ondernemen 'Amsterdam, dé plek voor sociaal ondernemen in Amsterdam' door de gemeenteraad vastgesteld²⁴. Doel is het ecosysteem voor sociaal ondernemen in Amsterdam te versterken, zodat sociaal ondernemen in Amsterdam toeneemt en Amsterdam dé plek voor ondernemen met impact wordt. Het programma speelt in op de kansen die het Amsterdamse ecosysteem voor sociaal ondernemen biedt en bouwt daarop voort. De maatregelen sluiten aan bij de behoeften van sociale ondernemingen en wat zij nodig hebben om te kunnen starten en groeien, zoals 'meer werk', kapitaal, ondernemersvaardigheden en een netwerk. De zes actielijnen zijn:

1. In kaart brengen facts & figures sociaal ondernemen in Amsterdam

²⁴ Op moment van schrijven – 27 oktober 2015 - is het stuk nog niet vastgesteld. Indien het proces anders verloopt zal de tekst worden aangepast.

2. Versterken netwerk en creëren van een optimale omgeving voor sociaal ondernemen
 3. Bevorderen van meer werk/ opdrachten voor sociale ondernemingen
 4. Bevorderen van meer kapitaal voor sociale ondernemingen
 5. Versterken van ondernemersvaardigheden
 6. Branding van Amsterdam als dé plek voor sociaal ondernemen
- De actielijnen zijn samen met sociaal ondernemers, wetenschappers, intermediairs, klanten, opdrachtgevers en financiers ontwikkeld.

Sociale Ondernemingen zijn opgericht voor de maatschappelijke impact. Deze impact kan zich op meerdere terreinen voordoen, zoals duurzaamheid, sociale cohesie, deeleconomie en onderwijs. Sociale firma's zijn hier een deelverzameling van, waarbij de maatschappelijke impact zich toespitst op het verhogen van arbeidsparticipatie. Zie de figuur hieronder.

Werkplan voor ondersteuning van sociale firma's

Op 11 juni 2015 heeft de gemeenteraad het Werkplan sociale firma's vastgesteld om de ontwikkeling en versterking van sociale firma's te ondersteunen en te stimuleren. Het plan heeft vier actielijnen:

- een investeringsfonds
- het bevorderen van de inkoop van producten en diensten door de gemeente bij sociale firma's
- de inzet van sociale firma's bij de invulling van social return door leveranciers van de gemeente
- het bieden van non-financial support (begeleiding en advies) voor sociale firma's

Starters kunnen deelnemen aan het programma Eigen Werk (zie kader). Aanbieders van dagbestedingsactiviteiten die minder afhankelijk willen worden van subsidie (omvormers) worden door het Platform voor Sociale Firma's ondersteund in het versterken van hun ondernemerschap.

Er zijn voor de gemeente verschillende redenen om actief de samenwerking te zoeken met sociale firma's. Sociale firma's leveren een belangrijke en groeiende bijdrage aan werk en dagbesteding voor kwetsbare groepen en mensen met een arbeidsbeperking. Met de instrumenten die de Participatiewet biedt, liggen in sociale firma's kansen voor mensen met een beperking om aan het werk te komen (naar loonwaarde of in beschutte omgeving). Amsterdammers die niet (meteen) betaald aan het werk kunnen, vinden er zinvolle dagbesteding die mogelijk kan uitgroeien naar beschut werk of een ander dienstverband naar loonwaarde. Daarnaast zijn er mogelijkheden om een besparing te realiseren op publieke kosten door samenwerking met sociale firma's. Bij sociale firma's kan immers een deel van de begeleidingskosten in het kader van dagbestedingstrajecten of beschut werk door de sociale firma's worden gefinancierd uit marktopbrengsten van het uitgevoerde werk van de deelnemers.

Culturele ondernemers

Amsterdamse culturele ondernemers kunnen gebruikmaken van de Amsterdamse Cultuurlening, een initiatief van het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) in samenwerking met Cultuur-Ondernemen en de Triodos Bank. Bij een lening heeft men ook toegang tot het training- en begeleidingsprogramma van Cultuur-Ondernemen tegen een sterk gereduceerd tarief. Amsterdamse culturele instellingen kunnen tot eind 2016 ook deelnemen aan het landelijke Programma Ondernemerschap Cultuur. Dit voorziet onder andere in een coach die ondersteunt bij fondsenwerving en een cultureel leiderschapsprogramma. Het crowdfunding-platform Voordekunst helpt Amsterdamse individuele kunstenaars, creatieve ondernemers of culturele organisaties bij het zoeken naar financiering van hun projecten door particulieren. In samenwerking met het directieoverleg van de Amsterdamse Culturele Instellingen (ACI) brengen we concrete knelpunten en vragen van culturele

ondernemers in kaart. Waar mogelijk worden deze knelpunten omgezet in doelen en acties.

Naar aanleiding van een initiatiefvoorstel van het raadslid Toonk (VVD) rond stimulering Cultureel Ondernemerschap deed het AFK eind 2014 onderzoek naar de mogelijkheden om ondernemerschap in de culturele sector te ondersteunen. Dit onderzoek wees uit dat er weliswaar grote behoefte is aan professionalisering in het culturele veld, maar dat het organisaties aan tijd en middelen ontbreekt voor het doorvoeren van verandering. De kunstsector zou op het gebied van ondernemerschap bovendien kunnen leren van andere sectoren, zoals de ervaringen met startups en het aantrekken van investeerders. Het AFK start op korte termijn een pilot voor Amsterdamse culturele organisaties (buiten het Kunstenplan: gevestigd en nieuw) die een belangrijke stap willen zetten in hun ondernemerschap. Binnen de pilot pitchten tien organisaties hun plan voor een panel van acht experts (o.a. op het gebied van doelgroepmarketing /communicatie, zakelijke bedrijfsvoering en fondsenwerving). De experts komen van zowel binnen als buiten de sector. Het AFK selecteert en begeleidt de pitchende partijen. Het panel kiest uit de tien pitchers vier organisaties die elk een AFK-bijdrage ontvangen (maximaal €20.000) plus begeleiding van een of twee panelleden.

Ambachtelijke ondernemers

Sinds 2014 zijn in Amsterdam verschillende initiatieven gestart die zich specifiek richten op het stimuleren van de ambachtseconomie. Om de Amsterdamse makers te onderscheiden en een podium te geven, heeft de gemeente financieel bijgedragen aan de eerste edities van het Amsterdam Maker Festival. De Stichting Made in Amsterdam is actief ondersteund bij het opzetten van een keurmerk voor lokaal/regionaal geproduceerde goederen, dit onder de naam 'Amsterdam Made'. Deze stichting heeft inmiddels ruim honderd

leden: ondernemers die de kleinschalige creatieve maakindustrie en ambachtseconomie in de regio promoten en ondersteunen. Binnen het programma arbeidsmarkt is het 'Actieplan Innovatief Vakmanschap' opgezet om het vakmanschap te blijven voeden.

De ambachtseconomie kenmerkt zich door een verzameling van een groot aantal zeer uiteenlopende ambachten, die onderling sterk van elkaar verschillen. Wat hen bindt is de inhoud van het werk: vaak gaat het om geschoold handwerk, in de praktijk geleerd, waarbij het vakmanschap centraal staat. Om de behoeften van de ondernemers in de ambachtseconomie helder te krijgen doet OIS hier in 2015 onderzoek naar.

Opleidingen voor zzp'ers door de ZZP Academie

De ZZP Academie heeft tot doel de employability van zzp'ers in een sterk veranderende arbeidsmarkt te vergroten: zzp'ers met een laag inkomen verbeteren hun ondernemersvaardigheden en versterken de kans op werk. Met een pool van 500 zzp'ers wordt in 2015 de opleidingsbehoefte in kaart gebracht en in 2016 worden vraaggestuurde opleidingsmodules ontwikkeld. Deze modules worden toegankelijk voor een brede groep zzp'ers. De academie wordt ontwikkeld en uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam in nauwe samenwerking met de stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor Zelfstandig Personeel (OOZZP). Vanuit het Regioplan Human Capital wordt, naast de financiering van de ontwikkeling van de ZZP-academie, voor 72 zzp'ers financiële ondersteuning beschikbaar gesteld.

Studenten ondernemen met het Amsterdam Center for Entrepreneurship (ACE)

Studenten van de UvA, VU, HvA of AHK die tijdens hun studie een bedrijf willen opzetten of zich willen oriënteren op ondernemerschap, hebben hiervoor verschillende mogelijkheden.

Alle opleidingen bieden een minor ondernemerschap aan; studenten van de VU en UvA kunnen zich specialiseren in ondernemerschap door het volgen van een master Entrepreneurship. De Summerschool Ondernemerschap biedt de mogelijkheid om in een week een bedrijfsidee om te zetten in een bedrijfsplan. VU en UvA bieden als verdieping Honour Courses aan op het gebied van (sociaal) ondernemerschap en ACE heeft een programma om stage te lopen of af te studeren binnen het eigen bedrijf. Daarnaast vindt een aantal aanpalende events plaats, zoals de Entrepreneurship Day, de Amsterdamse Studentondernemers Prijs en het Grit Project.

Ondernemersklankbord: coaching voor en door ondernemers

Stichting Ondernemersklankbord is een landelijke organisatie, waarin ervaren ondernemers en specialisten uit het bedrijfsleven ondersteuning en coaching bieden op het gebied van ondernemen. Ze doen dit belangeloos en zonder winstoogmerk. Het ondernemersklankbord biedt hulp in alle fasen van een onderneming. De ondernemer wordt gevraagd om voor een klankbordtraject van een half jaar een donatie van € 100,- aan de stichting te doen. In de regio Amsterdam is het Ondernemersklankbord te vinden op het Ondernemersplein. Ondernemersklankbord levert de coaches voor de ondernemers met een krediet van Microkrediet Amsterdam.

International Trade desk voor MKB

Vanaf 2015 gaat Amsterdam Trade (International Trade Desk Amsterdam area) voor een periode van vier jaar in samenwerking met bestaande partijen bij het rijk, in de regio en private partijen matchmaking organiseren tijdens de missiereizen en de internationalisering van het MKB ondersteunen. Daarbij worden de landelijke instrumenten voor het internationaliseren van het MKB samen met de Rijksdienst voor

Ondernemend Nederland (RVO) en het ministerie van Buitenlandse Zaken actief ingezet. Het netwerk rond internationalisering van het MKB wordt verder uitgebouwd en benut om te onderzoeken wat er mogelijk is om met elkaar te ondernemen. Daarbij richten we ons specifiek op de clusters van de Amsterdam Economic Board. De deelnemende bedrijven betalen, naast hun eigen reis- en verblijfskosten, een bijdrage van € 950,-. In 2014 heeft amsterdam inbusiness, naast haar reguliere acquisitiewerk, op drie momenten matchmaking georganiseerd in China en Vietnam. Met de bedrijven die mee zijn geweest bekijken we hoe we ze verder kunnen ondersteunen met hun plannen.

Netwerken en themabijeenkomsten

In Amsterdam vindt een breed palet aan netwerkbijeenkomsten plaats voor ondernemers. MKB Amsterdam organiseert regelmatig samen met haar partners, zoals Rabobank en Ymere, workshops, themabijeenkomsten over actuele thema's en netwerkborrels. Ook Meerbusiness Amsterdam is een groot netwerk met veel bijeenkomsten. Daarnaast bestaat er een veelheid aan netwerken voor bepaalde groepen ondernemers, zoals DORA voor duurzame ondernemers in de regio Amsterdam en Bedrijfje Vrouwen voor vrouwelijke ondernemers.

Platform Amsterdam Economic Board voor MKB

Het platform www.amsterdameconomicboard.com is erop gericht innovators uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid met elkaar te verbinden. Het bevat allerlei tools waarmee ondernemers hun bedrijf op de kaart kunnen zetten en hun netwerk kunnen versterken. Door een profiel aan te maken kunnen MKB-ers en zzp'ers hun bedrijf toevoegen aan de organisatiedatabase waarmee het gemakkelijker is om samenwerkingspartners te vinden in elk van de acht boardclusters. Ook kunnen ondernemers reageren op artikelen en oproepen of zelf een bijdrage doen. In de rubriek 'Connected Innovators' worden succesvolle samenwerkingen uitgelicht.

1.5 Gemeentelijke inkoop bij MKB-bedrijven

Het inkoopbeleid van de gemeente Amsterdam is gericht op het realiseren van een maximale maatschappelijke meerwaarde bij het verstrekken van opdrachten. Niet de laagste prijs is doorslaggevend bij een aanbesteding, maar de 'economisch meest voordelige inschrijving'. Dat betekent dat bij de gunning van een opdracht andere aspecten dan de prijs meegewogen kunnen (en moeten) worden. Een van de aspecten die Amsterdam in zijn aanbestedingen laat meewegen is dat een opdracht bij voorkeur uitgevoerd wordt door MKB-bedrijven uit de Metropoolregio Amsterdam. Een uitgangspunt in het beleid 'Regionaal en MKB-gericht inkopen' is dat 'bij het vergeven van meervoudig onderhandse opdrachten [...] twee MKB-bedrijven en twee bedrijven uit de Metropoolregio Amsterdam gevraagd [wordt] een aanbieding te doen'²⁵. Uit onderzoek van de gemeente blijkt dat deze manier van opdrachtverlening effect heeft op het MKB. Van de opdrachten die in 2013 werden uitgevoerd werd 95 procent door MKB-bedrijven uit de regio gedaan. Daar was 72 procent van het inkoopvolume mee gemoeid. In cijfers: 8.000 leveranciers voor een bedrag van ruim € 900 miljoen.

Informatie voor ondernemers over inkoop en aanbesteden bij de gemeente Amsterdam is te vinden op amsterdam.nl/inkoop. De opdrachten van de gemeente Amsterdam worden gepubliceerd op [www. TenderNed.nl](http://www.TenderNed.nl). Dit is een landelijke online module waar alle opdrachten van de overheid samengebracht zijn. De aanbestedingen zijn overzichtelijk gebundeld op één plek en het aanbestedingsproces is volledig online: van vooraankondiging tot inschrijving en gunning. De gegevens hoeven maar één keer te worden ingevoerd en de onderneming beheert deze in een eigen dossier. Aanmelding voor Tendersnet is gratis²⁶.

²⁵ Nota Inkoop en aanbestedingsbeleid van de gemeente Amsterdam, in werking getreden op 20 maart 2014.

²⁶ Daarbij moet worden opgemerkt dat het gebruik van E-herkenning 2+ (een soort DigiD voor ondernemingen) verplicht is. De kosten hiervan bedragen ongeveer € 25,- per jaar.

Dit willen we bereiken

De gemeente wil het percentage MKB-leveranciers en het omzetpercentage handhaven of zelfs verhogen. Dit wordt jaarlijks gemonitord door het omzetpercentage en het omzetvolume bij MKB-bedrijven in kaart te brengen.

In het coalitieakkoord is afgesproken om de aanbestedingen van de gemeente zoveel mogelijk toegankelijk te maken voor MKB-bedrijven. Dit doen we onder meer door inschrijving door een combinatie van bedrijven mogelijk te maken. Tegelijkertijd zal echter het totale inkoopvolume van de gemeente afnemen, doordat we de inkoop efficiënter organiseren. Dat moet in 2018 leiden tot een structurele besparing van € 55 miljoen per jaar. De gemeente gaat simpelweg minder uitgeven. De besparingen hebben dus hun weerslag op het omzetvolume, ook voor MKB-bedrijven.

Dit gaan we doen

- MKB-bedrijven hebben de mogelijkheid om een inschrijving in combinatie te doen en zo een kans op het verwerven van grote Amsterdamse opdrachten.
- De site Externe Inhuur wordt gebruikt voor het inhuren van tijdelijke arbeidskrachten.
- Het omzetpercentage en het omzetvolume bij MKB-bedrijven wordt jaarlijks gemonitord.

1.6 Minder hinder bij werkzaamheden in de openbare ruimte

Werk aan de weg betekent vaak hinder voor de ondernemers in een straat of buurt en voor hun klanten. Dat werkzaamheden nodig zijn begrijpen ondernemers goed. De stad moet immers worden beheerd en er moet worden geïnvesteerd in kabels voor dataverkeer, betrouwbare nutsvoorzieningen en een aantrekkelijke openbare ruimte. De manier waarop het 'werk' wordt gepland en uitgevoerd,

en hoe er over gecommuniceerd²⁷ wordt, is echter bepalend voor de hinder die wordt ervaren. Om dit zo goed mogelijk te doen maken de BLVC-maatregelen (dit staat voor: bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie) vanaf oktober 2014 nog sterker deel uit van de vergunningverlening. Bij projecten in de openbare ruimte toetsen de stadsdeelorganisaties, en waar nodig de afdeling Verkeer & Openbare Ruimte, de maatregelen die zijn genomen op deze vier aspecten.

Omdat communicatie zo belangrijk is, heeft de gemeente in 2014 een communicatietool ontwikkeld die helpt bij het opstellen van de

²⁷ Uit het onderzoek 'Ervaring overlast ondernemers bij wegwerkzaamheden' van O+S uit 2012 bleek dat ondernemers die zich beter informeren en zich betrokken voelen minder hinder ervaren.

communicatieparagraaf in het BLVC-plan. Als deze paragraaf niet voldoet, dan kan het BLVC-plan worden afgekeurd en wordt de vergunning niet verleend. Omdat de situatie op papier anders kan zijn dan in de praktijk, wordt bij de start van projecten op drukke en complexe locaties ook een schouw gehouden door verkeersdeskundigen en de nood- en hulpdiensten. Als de BLVC-maatregelen niet voldoende zijn, dan worden deze direct aangepast. Er wordt ook langer vooruit gepland, waardoor werkzaamheden meer integraal en gebiedsgericht worden georganiseerd.

Om ondernemers, omwonenden en passanten te informeren over de noodzaak van de werkzaamheden en de overlastperiode is 'Toen-Nu-Straks' ontwikkeld. Dit betreft onder meer de informatieborden bij grote werkzaamheden, die heldere informatie geven over hoe de situatie was, wat er gebeurt, en hoe het er in de toekomst uit zal zien.

De gemeente heeft heldere uniforme voorschriften voor een goede technische uitvoering van de wegwerkzaamheden, daarbij gaat het bijvoorbeeld om hekken, afzettingen en omleidingsroutes. Deze staan in het handboek 'Zo werken wij in Amsterdam'.

De standaard dat bij wegwerkzaamheden meer uren wordt door- gewerkt (6 dagen per week en 12 uur per dag), is in 2015 opgeno- men in de stedelijke richtlijnen. Hiermee is deze doelstelling uit het coalitieakkoord geïmplementeerd. Werkzaamheden zijn dan eerder afgerond. Er kan van deze standaard afgeweken worden, bijvoorbeeld wanneer winkeliers een andere uitvoering wensen of als de projectkosten onevenredig toenemen. Om te bepalen of het zinvol is om van de standaard af te wijken kan een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse worden gedaan. Hierin worden de kosten van maatregelen die moeten worden getroffen (omleidingen, bewegwij- zering, loopplanken, etc.) afgezet tegen de hinder en/of schade die de omgeving van de werkzaamheden ondervindt. Gevolg van zo'n

analyse kan zijn dat er voor gekozen wordt om een straat volledig af te sluiten, waardoor het werk eerder gereed is. De overlast voor ondernemers in die straat is dan groter, maar duurt minder lang.

De werkprocedures zijn er op gericht om zo min mogelijke hinder voor de omgeving te veroorzaken. Maar deze procedures mogen niet leiden tot lastige bureaucratische hobbels voor de uitvoerende partijen: kabel- en leidingbedrijven, ingenieursbureaus en aannemers. Ook deze ondernemers moeten immers met een zo laag mogelijke administratieve lastendruk hun werk kunnen doen. In opdracht van het gemeentebestuur zijn in 2015 enkele verbeterlabs georganiseerd over de optimale inrichting van de processen. Ambtenaren en bedrijfsleven zochten gezamenlijk naar oplossingen. Het gedeelde doel daarbij is dat werkzaamheden worden uitgevoerd zoals met alle betrokkenen is afgesproken. Dus afspraken tussen de bedrijven waar de kabels en leidingen komen te liggen, maar ook afspraken hoe de BLVC wordt uitgevoerd.

Dit willen we bereiken

Een effectieve en efficiënte uitvoering van wegwerkzaamheden, waardoor ondernemers, bewoners en bezoekers zo min mogelijk last hebben van werkzaamheden in de openbare ruimte en waardoor ondernemers die aan de weg werken hun werk goed kunnen doen.

Dit gaan we doen

- Om er voor te zorgen dat opdrachtgevers en aannemers in de gemeente Amsterdam niet met verschillende regels hoeven te werken, worden de regels voor de uitvoering van projecten in 2016 in alle stadsdelen hetzelfde. Daarbij maken we de regeldruk voor de ondernemers (aannemers) die de werkzaamheden aan de weg uitvoeren, zo laag mogelijk en wordt de doorlooptijd van het aanvraagproces verkort. Dit gebeurt in nauw overleg met

het Amsterdamse Coördinatiestelsel²⁸, waaraan ook bedrijven deelnemen. Daarmee wordt het draagvlak vergroot en wordt de kwaliteit van de regels beter.

- Uitvoerende bedrijven plaatsen zelf borden en afzettingen. In sommige stadsdelen is de verplichting opgenomen dat het stadsdeel de afzettingen en borden bij wegwerkzaamheden plaatst. Het is efficiënter als de aannemer deze zelf plaatst. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de gemeente toeziet en handhaaft dat dit correct gebeurt en bedrijven hun verantwoordelijkheden oppakken. In 2015 stellen we in het Strategisch Overleg van het Coördinatiestelsel hiervoor een programma van eisen vast.
- Uitvoerende bedrijven maken zelf de straat weer dicht. Momenteel geldt in de hele stad de verplichting dat het stadsdeel na afloop van de werkzaamheden de opbreking weer dichtstraat. Ook hier is het efficiënter als de aannemer dit zelf mag doen en geldt de randvoorwaarde voor handhaving en toezicht door de gemeente. In 2015 stellen we in het Strategisch Overleg van het Coördinatiestelsel hiervoor een programma van eisen vast.
- Eind 2015 wordt de norm van 6 dagen per week, 12 uur per dag werken (in plaats de traditionele werktijden bij wegwerkzaamheden van vijf dagen per week van 8 acht uur per dag per dag) geëvalueerd. De tijdswinst, financiële consequenties voor de projecten en de bevindingen van bewoners en omgeving maken daar deel van uit.
- Het college geeft eind 2015 inzicht in het aantal malen dat beroep op de Algemene Verordening Nadeelcompensatie (AVN) is gedaan en wat daarvan de stand van zaken is op dit moment.
- Voor aanvang van het kalenderjaar wordt het

²⁸ Het Amsterdamse Coördinatiestelsel is een samenwerkingsverband van kabel- en leidingbedrijven en gemeente. Doel is het beperken van de hinder en (maatschappelijke) kosten van de uitvoering van projecten.

Uitvoeringsprogramma voor werkzaamheden in de openbare ruimte door de Stadsregisseur besproken met het georganiseerd bedrijfsleven. Halverwege het jaar wordt de voortgang beoordeeld en aan het einde van ieder jaar wordt de werkwijze geëvalueerd en zo nodig aangescherpt. Hierbij zal ook de werking van de AVN worden geagendeerd. De uitkomst van het gesprek zal deel uitmaken van de bestuurlijke behandeling van het Uitvoeringsprogramma.

- De Stadsregisseur is de structurele gesprekspartner voor het georganiseerd bedrijfsleven.
- In 2016 wordt de aanvraagprocedure van de AVN en nadere regelingen transparanter gemaakt.

1.7 Duurzamer ondernemen

Ondernemers kunnen over verschillende middelen en instrumenten beschikken om duurzamer te ondernemen. De afgelopen jaren hebben veel ondernemers een gratis energiescan ontvangen of gebruikgemaakt van de milieubarometer. Hiermee maakten zij hun eigen milieubelasting inzichtelijk en hebben verbeteringen doorgevoerd. Met verschillende groepen bedrijven, waaronder hotels, ziekenhuizen, zorginstellingen, evenementenorganisatoren, data-centers en supermarkten, zijn convenanten afgesloten of afspraken gemaakt over het invoeren van een milieukeurmerk of bijvoorbeeld energiebesparing. De informatie over duurzaam ondernemen is samengebracht op amsterdam.nl/duurzaamondernemen.

Dit willen we bereiken

De gemeenteraad heeft op 11 maart 2015 'Duurzaam Amsterdam, Agenda voor duurzame energie, schone lucht, een circulaire economie²⁹ en een klimaatbestendige stad' vastgesteld. Een deel van de uitvoering van de agenda betreft de ondernemers in de stad. Daarbij gaat het vooral om de plannen die betrekking hebben op energiebesparing, luchtkwaliteit en vermindering van afval. Eén van de doelstellingen is dat er in 2020 in Amsterdam 20 procent meer energie duurzaam wordt opgewekt en dat het energiegebruik met 20 procent is gedaald ten opzichte van 2013. Daarnaast wil de stad zijn koploperspositie op het gebied van elektrisch rijden behouden. Bovendien streeft Amsterdam naar zoveel mogelijk uitstootvrij verkeer in 2025. We willen meer grondstoffen en materialen terugwinnen. Effecten en voortgang in de Agenda Duurzaamheid worden aan de hand van een aantal nog te specificeren indicatoren gevolgd en gerapporteerd in de jaarlijks op te stellen 'Staat van duurzaam Amsterdam'. In de tweejaarlijkse ondernemerspeiling wordt nagegaan hoe onderne-

²⁹ De circulaire economie is gericht op maximaal hergebruik van producten en grondstoffen. Kernbegrippen zijn o.a. gesloten kringlopen, natuurlijke materialen (biobased), en herwinbare of oneindige bronnen van energie.

mers de gemeentelijke inspanningen op duurzaam ondernemen beoordelen.

Dit gaan we doen

- In 2015 en 2016 worden duurzaamheidsafspraken gemaakt met specifieke groepen ondernemers. Dit kan bijvoorbeeld een BIZ-vereniging, winkelstraat, bedrijventerrein of branche zijn. Deelnemers worden, waar mogelijk, beloond met verminderd toezicht en zelfregulering.
- De gemeente maakt afspraken over bijdragen aan de duurzaamheid in de stad met grote spelers, zoals recent met het GVB en de ArenA.
- De gemeente gaat door met het aanbieden van energiescans en de milieubarometer.
- De gemeente is kennismakelaar voor bedrijven met ambitie.
- Duurzame koplopers en ambassadeurs maken we zichtbaar.
- In 2015 wordt onderzocht hoe het plaatsen van zonnepanelen door ondernemers gemakkelijker kan worden gemaakt.
- De gemeente wil slimmer omgaan met regelgeving om een duurzame en circulaire economie stimuleren, dit betekent onder meer dat er in 2015 een duurzame circulaire vrijzone³⁰ worden opgezet
- De gemeente gaat vanaf 2015 intensiever handhaven op het energievoorschrift uit de wet Milieubeheer, dat voorschrijft dat middelgrote en grootverbruikers van energie alle energiemaatregelen met een terugverdientijd tot vijf jaar moeten doorvoeren.
- In overleg met het bedrijfsleven worden doelen gesteld voor de beperking van uitstoot van onder andere roet en stikstof. De gemeente draagt bij aan het schoner en slimmer maken van logistiek en bevoorrading. Onder meer door het verruimen van

venstertijden en dagranddistributie, het beter gebruikmaken van laad- en losplekken, privileges en ontheffingen voor schone voertuigen en twee extra cargohubs aan de rand van de stad.

- Er komt een adviesgroep bevoorrading, waaraan zowel de gemeente als het georganiseerd bedrijfsleven deelnemen.
- Om het gebruik van elektrisch vervoer verder te stimuleren worden verschillende voertuigcategorieën gesubsidieerd en wordt het aantal openbare elektrische oplaadpunten uitgebreid naar 4.000.
- Op de nieuwe taxistandplaats bij het Centraal Station, die eind 2015 geopend wordt, geldt een voorrangspositie voor schone taxi's.
- Bedrijven met technische en inhoudelijke vragen over het slimmer en schoner organiseren van hun vervoer kunnen een beroep doen op de gemeente om ze een stap verder te helpen.

1.8 Effectieve communicatie naar ondernemers

Online dienstverlening en informatievoorziening, aanspreekpunten, ondernemerschapstrainingen, hulp bij schulden, subsidies en microkredieten. Het zijn vormen van ondernemersondersteuning die pas bijdragen aan het verbeteren van het ondernemersklimaat als ondernemers er ook gebruik van maken. Dat kan alleen als ondernemers ermee bekend zijn. In 2014 heeft de gemeente onderzocht hoe ze haar aanbod – en dat van andere overheden en het georganiseerd bedrijfsleven - beter onder de aandacht van ondernemers kan brengen³¹. Daarvoor is onder meer het online ondernemerspanel van Amsterdam bevestigd. De uitkomsten laten zien dat een gemeentebrede communicatiestrategie nodig is, waarbij de vele verschillende communicatiekanalen worden benut die zijn toegesneden op de doelgroep.

³⁰ Motie 726 'Het instellen van een vrijzone voor duurzaamheid en circulaire economie' uit 2014 van de raadsleden Bosman (D66), Ruigrok en Toonk (VVD), Bakker (SP) en Groen (GroenLinks) inzake de begroting van 2015.

³¹ Dit maakt onderdeel uit van de uitwerking van amendement 321 'Impuls MKB'.

De bestuurlijke veranderingen in Amsterdam hebben ook gevolgen voor de communicatie van de gemeente. Sinds 1 januari 2015 treedt de gemeente met één gezicht naar buiten. Informatie voor bewoners en ondernemers wordt via amsterdam.nl aangeboden. Dat betekent onder meer dat aparte communicatiekanalen van stadsdelen en diensten zijn komen te vervallen. Voor ondernemers is sinds 2008 een themawebsite beschikbaar: amsterdam.nl/ondernemen³².

Dit willen we bereiken

Amsterdamse ondernemers zijn goed geïnformeerd over de producten en diensten die we als stad aanbieden. Bekendheid en waardering van communicatie en voorlichting wordt gemonitord met de Ondernemerspeiling en door het aantal bezoekers op de themapagina ondernemen op amsterdam.nl te registreren.

Dit gaan we doen

- In 2015 doet OIS een onderzoek onder Amsterdamse ondernemers om de behoefte aan informatie is van de gemeente te peilen.
- In 2016 is er een heldere communicatiestrategie richting ondernemers en is duidelijk op welke wijze en met inzet van welke middelen ondernemers worden geïnformeerd over gemeentelijke dienstverlening en ondernemersondersteuning, en interactieve betrokkenheid bij bijvoorbeeld beleidsontwikkeling. De uitkomsten van de ondernemerspeiling, het OIS-onderzoek bij de doelgroep in 2015 en de monitor van Dienstverlening leveren hier input voor.
- In 2016 is amsterdam.nl/ondernemen geoptimaliseerd door onder andere de data-analyse van bezoekers aan de website. Door de data structureel te analyseren kunnen we de themapagina voor ondernemers dynamisch inzetten en actueel houden.

³² In 2013 scoorde de website van de gemeente Amsterdam in een landelijk onafhankelijk onderzoek als beste. Ook op het onderwerp ondernemen was de score bijzonder hoog.

2. Economisch gebruik van ruimte

Winkels, cafés, restaurants, uitgaansgelegenheden, hotels, kantoren en bedrijven bepalen het gebruik van de stad en maken de stad tot wat die is. Ze zijn er voor bewoners, bezoekers en ondernemers. De ruimte is echter beperkt en economische functies moeten zorgvuldig op elkaar afgestemd worden, zowel in een gebied, in de stad, als in de regio.

Veranderingen in de detailhandel

Amsterdam heeft een gevarieerde winkelstructuur met een binnenstad die zich steeds meer ontwikkelt als het hoofdwinkelgebied van Amsterdam en andere winkelgebieden die in meer of mindere mate de functie van boodschappencentrum hebben. OIS signaleert een daling van het aantal winkels in Amsterdam van 7 procent in de afgelopen tien jaar naar in totaal 5.668 vestigingen in 2014. De gemiddelde schaal groeide en daardoor nam het aantal m2 winkelopervlakte in totaal juist toe (+12 procent). Het aantal m2 steeg sterker in het dagelijks aanbod (levensmiddelen, persoonlijke verzorging) dan in het niet-dagelijks aanbod (kleding, witgoed e.d.). Binnen Amsterdam zijn de verschillen groot. In de meeste gebieden daalde het aantal vestigingen in het afgelopen decennium van 0,4 procent in Centrum tot 25,6 procent in Slotervaart. Maar kijken we naar de oppervlakte, dan zien we vooral voor het dagelijks aanbod een stijging en alleen in Oud-Zuid en Oud-West een afname van het totaal aantal m2.

Het aantal banen in de detailhandel nam toe met acht procent. Dit kwam vooral door groei in het aantal kleine banen (<12 uur) in het dagelijks winkelaanbod. In het niet-dagelijks aanbod zijn de verschillen groot. Waar de kledingbranche is gegroeid in aantal, winkelop-

pervlakte en werkgelegenheid, zien we in de vrijetijdsbranche alleen maar daling.

Het economisch functioneren van winkelgebieden is vooral af te leiden uit (de ontwikkeling van) de huurprijzen en de leegstand. De huurprijzen voor winkelpanden variëren sterk tussen de gebieden.

Van € 75,- m2/jaar in een winkelgebied in Noord tot € 2.200,- in het Centrum. In sommige winkelgebieden stijgt de huur al jaren (bijvoorbeeld in Centrum), in andere gebieden, zowel binnen als buiten de ring, zien we juist een daling. De leegstand lag in 2014 op 4,4 procent (frictieniveau). Net als bij de huren zien we ook hier grote verschillen tussen de gebieden. In Centrum gemiddeld twee procent, terwijl dit voor andere gebieden varieerde tussen de vier en negen procent. Leegkomende panden in het niet-dagelijks aanbod worden opgevuld met nieuwe concepten in het dagelijks aanbod, pop up stores, horeca, consumentendienstverlening en dergelijke.

De interesse van het publiek in de winkelgebieden in hun eigen wijk en stadsdeel, zien we terug in de koopkrachtbindingcijfers. OIS-cijfers tonen aan dat de binding van Amsterdammers met hun eigen stadsdeel voor de dagelijkse boodschappen niet sterk is veranderd. Alleen in het Centrum is die relatief sterk gegroeid. Dit in tegenstelling tot het niet-dagelijks aanbod. Met uitzondering van stadsdeel Zuidoost is de koopkrachtbinding bij niet-dagelijks aanbod sterk gedaald. Een factor hierin is de groei van internetaankopen. In 2014 gaf 11 procent van de Amsterdammers aan wel eens via internet te kopen, in 2004 was dit nog maar 1 procent.

Ondernemer en consumenten willen meer ruimte voor vernieuwing op de warenmarkten, door markten op afstand en het aanbieden van gezond voedsel in 'foodtrucks'. Dit wordt mogelijk door twee nieuwe verordeningen: één voor de markten en één voor de staanplaatsen buiten de markten en het venten. Zie 2.2.

Retailagenda

Het winkellandschap verandert snel. Door de snelle opkomst van internetwinkels is het aanbod in winkelgebieden aan veranderingen onderhevig. Op 17 maart 2015 is de landelijke Retailagenda gelanceerd. In deze agenda worden twintig acties genoemd,

waaraan bedrijfsleven en/of overheid de komende drie jaar gaan werken om de retail toekomstbestendig te maken. Een van de acties betreft het coördineren en afstemmen van Europese regelgeving. Amsterdam volgt met belangstelling de inspanningen van het ministerie van EZ hieromtrent. Daarnaast ziet Amsterdam in de Retailagenda veel van haar eigen inspanningen terug. Bijvoorbeeld een pilot freezone winkelgebieden, winkelstraatmanagement en het mogelijk maken van gemengde bestemmingen en het regionaal afstemmen van detailhandelsbeleid.

Stad in Balans biedt kansen voor ondernemers

Hoe houden we de stad in groei aantrekkelijk voor alle gebruikers - bewoners, bedrijven en bezoekers - nu en in de toekomst? Het startdocument Stad in Balans gaat over deze vraag. Het aantal bewoners, bezoekers, expats, studenten en ondernemers in Amsterdam groeit. Dat is een teken van succes en een voorwaarde voor toekomstige welvaart. Daarvan profiteren alle gebruikers. De groei en de veranderingen hebben ook een keerzijde, waardoor de aantrekkelijkheid van de stad in het geding kan komen. Dit vraagt om meer balans tussen rust en drukte, om maatregelen op het gebied van recreëren, verblijven en verplaatsen. De schaa sprong die Amsterdam nu doormaakt, vergt maatregelen die zijn gericht op alle gebruikers in de stad en op de bewoners in het bijzonder; van binnenstad tot regio en op de korte, middellange en lange termijn. De knelpunten en kansen, veelal in de openbare ruimte, vragen om verantwoordelijkheid nemen en keuzes maken. Stad in Balans werkt aan de volgende ambities: we maken de stad groter, we doen het slimmer en anders en we doen het samen. Overheid, ondernemers en bewoners hebben elkaar hierbij immers nodig.

De spreiding van bezoekers over de stad en regio en de regionale Hotelstrategie dragen bij aan balans. Voor de spreiding is het belangrijk dat buurten en winkelgebieden buiten het centrum aanlokke-

lijk zijn. Initiatieven van ondernemers kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. De gemeente ondersteunt deze initiatieven door meer ruimte te creëren in beleid. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om markten met lokale producten, voedselwagens, freezones, 24-uurshoreca, mengformulebeleid en goede loop-, fiets- en vaarroutes. Daarbij is 'schoon, heel en veilig' een randvoorwaarde. We faciliteren ondernemers bij het opzetten van een bedrijveninvesteringszone (BIZ), zodat ze gezamenlijk de promotie van een winkelgebied of uitgaansgebied kunnen organiseren. Het instrument streetbranding kan daarbij ondersteunend worden ingezet. Zo hebben de BIZ-verenigingen rondom de 'Hallén' de handen ineengeslagen om dit gebied op de kaart te zetten voor bezoekers én bewoners.

Kantoren en bedrijventerreinen

In 2005 is het Platform Bedrijventerreinen en Kantoren (Plabeka) opgericht om te komen tot een doorbraak in de dynamiek van overmaat aan kantorenlocaties en bedrijventerreinen. Dit heeft in 2007 geleid tot concrete regionale bestuurlijke afspraken om 3,5 miljoen m² aan kantooroppervlak te schrappen en de oprichting van het adviserende Projectbureau Herstructurering. Aanvullend is in 2011 niet alleen besloten tot het schrappen of faseren van plannen voor 1,9 miljoen m² aan kantoren en 514 ha aan bedrijventerreinen, maar ook om 1,5 miljoen m² kantoorruimte uit de markt te nemen door transformatie, sloop en herontwikkeling. Tot slot is afgesproken dat de herstructurering van bedrijventerreinen een hoge prioriteit heeft en er een opgave ligt van 2.200 ha. Zie 2.6.

Bereikbaarheid: een belangrijke randvoorwaarde voor het ondernemersklimaat

Het aantal bewoners, bedrijven en bezoekers groeit en zal de komende jaren blijven groeien. Dat is gunstig voor de stad, maar vraagt ook om keuzes om de stad bereikbaar en aantrekkelijk te houden, ook ten gunste van een goed ondernemersklimaat.

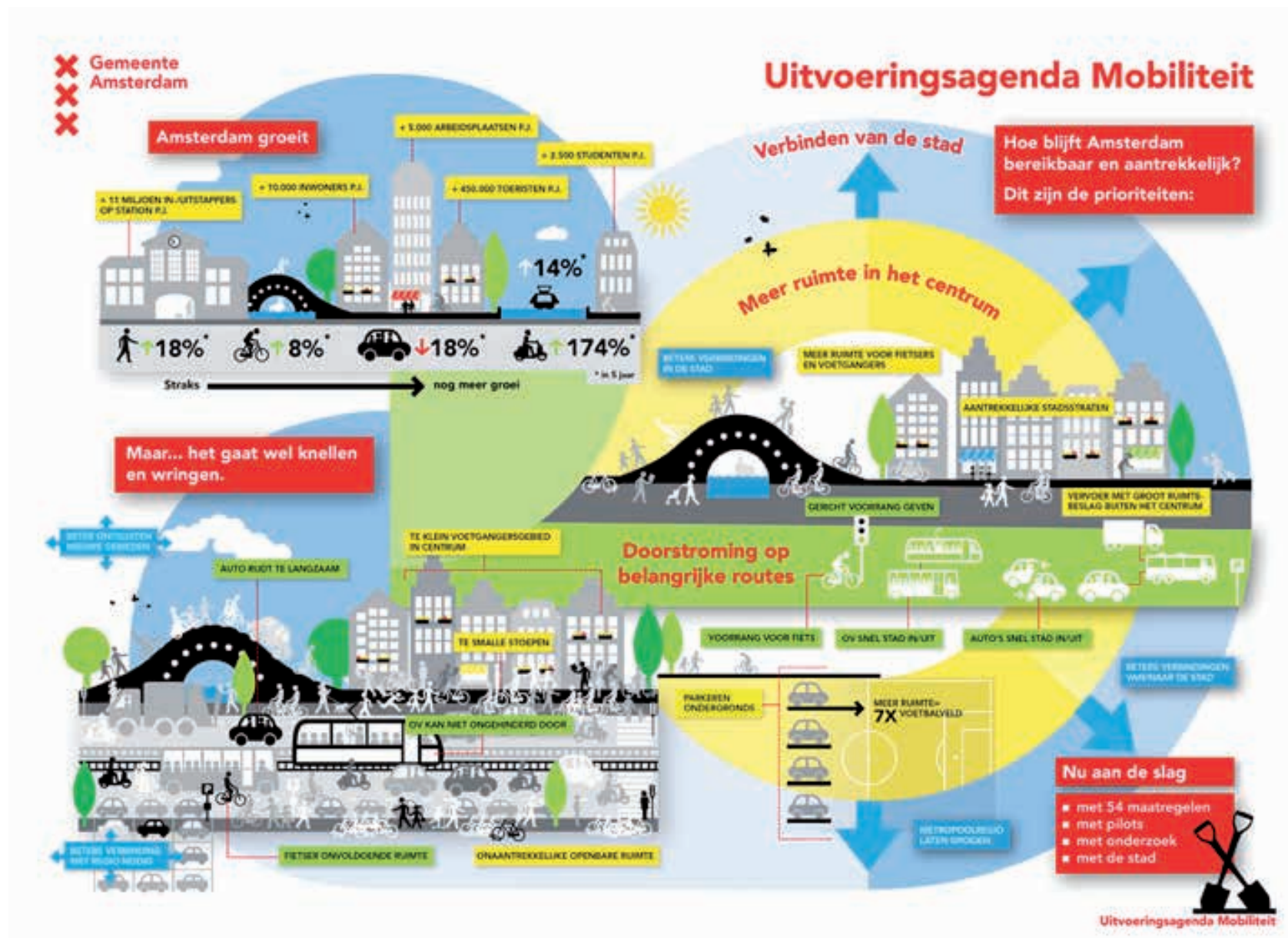
De Uitvoeringsagenda Mobiliteit, die op 23 juni 2015 is vastgesteld door het college van B&W en in september wordt behandeld in de Gemeenteraad, draagt daar aan bij. De Agenda bouwt voort op de uitgangspunten voor mobiliteit en bereikbaarheid die zijn opgenomen in de MobiliteitsAanpak Amsterdam 2030 en op de afspraken in het coalitieakkoord, en sluit aan op de Agenda Duurzaamheid en Stad in Balans.

De agenda kent de volgende hoofdlijnen:

- Het creëren van meer ruimte voor voetgangers en fietsers in de binnenstad en in de stadsstraten onder meer door de bouw van extra parkeergarages. Het vervoer met groot ruimtebeslag zoveel mogelijk opvangen buiten het centrum.
- Het verbeteren van de doorstroming op de belangrijkste routes door per straat gericht voorrang te geven aan fiets, openbaar vervoer of auto, en door te investeren in sneller openbaar vervoer en vlotte autoroutes uit en naar de stad.
- Het verbeteren van de verbindingen in de stad en van de metropoolregio naar de stad, waarmee de verdere groei op een verantwoorde manier mogelijk is.

De agenda bestaat uit 54 maatregelen die deels al in voorbereiding waren en deels nieuw zijn en biedt nadrukkelijk ruimte voor experimenten. Aan de uitvoering wordt de komende jaren gewerkt in samenwerking met de bewoners, bedrijven, belangenorganisaties, de Stadsregio en het rijk.

De uitvoeringsagenda is te vinden op amsterdam.nl/parkeren-verkeer/uitvoeringsagenda.

2.1 Afstemming voor een toekomstbestendige detailhandel

In 2012 heeft de gemeenteraad ingestemd met de nota 'Amsterdam Winkelstad: een kwaliteit aan winkelgebieden 2011-2015'. In deze nota worden twee doelstellingen geformuleerd voor de winkelgebieden in Amsterdam. Er wordt gestreefd naar een gevarieerd winkelaanbod en het instandhouden en verder versterken van winkelgebieden, zodat men dicht bij huis de dagelijkse boodschappen kan doen. Om een gelijk speelveld tussen gemeenten te borgen en te zorgen voor voldoende variatie en een evenwichtige spreiding van het winkelaanbod worden winkelplannen regionaal afgestemd. Het detailhandelsbeleid is erop gericht dit evenwicht zoveel mogelijk in stand te houden en waar mogelijk te versterken. Elk winkelgebied is anders en vraagt om een eigen aanpak. Waar nodig voorzien we samen met de ondernemers in een aanpak voor het winkelgebied en pakken we de knelpunten aan. Daarbij kan gedacht worden aan bedrijveninvesteringszones, winkelstraatmanagement, keurmerk veilig ondernemen en het aanpassen van de bestemmingen. We zien ook dat winkels, waaronder supermarkten, druk kunnen veroorzaken op de openbare ruimte door de vele vervoersbewegingen voor het laden en lossen, grote bezoekersstromen en het parkeren van auto's, (bak)fietsen en scooters. Daar waar de druk op de openbare ruimte te groot is, probeert de gemeente dit zo goed mogelijk te beheersen. Hierbij moet worden aangetekend dat de ruimtelijk planologische sturingsmogelijkheden³³ beperkt zijn.

³³ In het detailhandelsbeleid Amsterdam Winkelstad is vastgelegd dat bij initiatieven voor winkelontwikkelingen die groter zijn dan 1.500 m² winkelvloeroppervlak of die brancheverruiming op perifere locaties betreffen, advies gevraagd wordt aan de Commissie Winkelplanning. Zo kan een zorgvuldige stads(deel)brede en/of regionale afweging worden gemaakt van de (te verwachten) effecten. Deze afweging vindt plaats op basis van ruimtelijke aspecten, omdat publiekrechtelijke ordening op basis van economische motieven verboden is (zie Ruimtelijk Detailhandelsbeleid Amsterdam 2011-2015 p. 36)

Het gaat relatief goed met de Amsterdamse detailhandel. De leegstand is gering in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Wel was er in 2014 sprake van een lichte groei van de leegstand. Een andere indicatie van de toestand van de Amsterdamse winkelgebieden is de ontwikkeling van de huurprijzen. In 2014 was in de meeste winkelgebieden sprake van een stabilisatie van de huurprijzen; in een aantal gevallen van een daling of stijging. De toenemende leegstand en de dalende huurprijzen in sommige winkelgebieden zijn niet alarmerend, maar het is verstandig om de vinger aan de pols te houden. Het lijkt erop dat de economische crisis op zijn eind loopt, dat is goed nieuws voor de detailhandel. Anderzijds neemt het internetwinkelen toe en dit zou in de toekomst kunnen leiden tot grotere leegstand. Om te zien hoe het met de Amsterdamse winkelgebieden gaat is van alle 88 gebieden met meer dan tien winkels een factsheet gemaakt (zie kader). We monitoren de leegstand, de huurprijs, de waardering door ondernemers en consumenten en de organisatiegraad.

Buiten de winkelgebieden is vraag en aanbod van winkel- en bedrijfsruimten niet altijd in evenwicht. Bij langdurige leegstand kan omzetting naar een andere functie een optie zijn. Tegelijkertijd is het op peil houden van de voorraad (kleinschalige) bedrijfsruimten ook een aandachtspunt voor de (wijk)economie en de leefbaarheid. Dit vraagt dus om een zorgvuldige afweging. De afweging gebeurt nu op verschillende manieren in de stad. Het streven is om een helder en transparant afwegingskader te hanteren in de hele stad voor een selectief behoud van bedrijfsruimten. Dat wil zeggen behoud van bedrijfsruimten op (strategische), zichtbare locaties, zoals hoekpanden, pleinen en aaneengesloten bedrijfslinten. Het afwegingskader dat in het voormalig stadsdeel West³⁴ is ontwikkeld, wordt hiervoor geactualiseerd en stedelijk aangeboden.

³⁴ De beleidsnotitie 'Ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in West', 31 januari 2012 en de 'Beslisboom voor advisering bij omzetting kleinschalige (bedrijfs)ruimte', 22 april 2013.

Dit willen we bereiken

Amsterdam wil een goede balans tussen een gevarieerd en vernieuwend winkelaanbod enerzijds en het kunnen doen van dagelijkse boodschappen dicht bij huis anderzijds. Jaarlijks monitoren we de ontwikkeling van de winkelleegstand en de –huurprijzen en eens in de twee jaar de consumenttevredenheid.

Dit gaan we doen

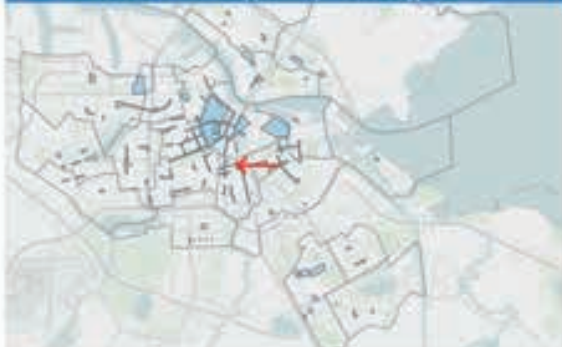
- In 2015 participeert de gemeente Amsterdam in de herijking van het regionale detailhandelsbeleid van de Stadsregio Amsterdam.
- De winkelplannen blijven regionaal afgestemd, om een gelijk speelveld tussen gemeenten te borgen en te zorgen voor voldoende variatie en een evenwichtige spreiding van het winkelaanbod.
- De regionale en provinciale winkelplanningscommissies zijn medio 2015 samengevoegd tot één commissie. De stedelijke commissie wordt, zoals aangekondigd in het stedelijke detailhandelsbeleid, opgeheven. Dit zal naar verwachting in 2016 gebeuren.
- Het huidige detailhandelsbeleid 'Amsterdam Winkelstad' geldt voor de hele stad en is gericht op de periode 2011-2015³⁵. Om te kunnen terugvallen op een algemeen kader voor de hele stad, blijft het detailhandelsbeleid 'Amsterdam Winkelstad' van kracht tot de vaststelling van detailhandelsbeleid voor een nieuw tijdvak.

- In 2015 starten we met onderzoek in hoeverre het Amsterdamse detailhandelsbeleid na 2015 geactualiseerd moet worden. Zo wordt in 2015 en 2016 aan de hand van een tweetal winkelgebieden in Oost onderzocht wat een methode kan zijn om het toekomstperspectief als winkelgebied in te kunnen schatten. Daarbij betrekken we ondernemers en de consumenten. Dit kan in 2016 resulteren in een afwegingskader voor het wel of niet toestaan van andere functie(s) in het winkelgebied.
- Het vigerende afwegingskader voor het omzetten van winkelruimte buiten de winkelconcentratiegebieden naar andere functies van voormalig stadsdeel West vigeert tot het is verankerd in stedelijk beleid.
- In 2016 doen we onderzoek naar de noodzaak van en de mogelijkheden voor het uitbreiden van het ruimtelijke planologische instrumentarium om te kunnen sturen op de druk op de openbare ruimte die grootschalige detailhandel (en supermarkten in het bijzonder) met zich meebrengt.
- Informatie over hoe ondernemers hun winkel- of horecagelegenheid toegankelijk kunnen maken voor mindervaliden wordt begin 2016 opgenomen op de themapagina voor ondernemers op amsterdam.nl.
- Jaarlijks monitoren we de leegstand in winkelgebieden en de ontwikkeling van de winkelhuurprijzen.

Voorbeeld factsheet van een winkelgebied. Voor alle factsheets, zie amsterdam.nl/detailhandel.

³⁵ Enkele stadsdelen kennen lokaal detailhandelsbeleid. Dit vervalt per maart 2016 van rechtswege als gevolg van het nieuwe bestuurlijke stelsel.

Locatie Albert Cuypstraat, Albert Cuyp-markt

Plattegrond

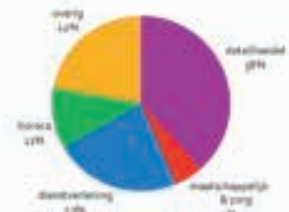
Fato

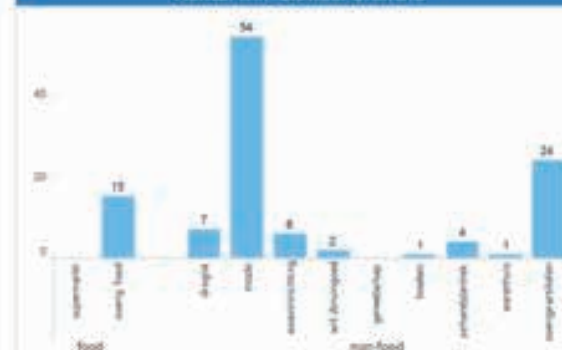
Facts

Winkeltype	Aantal winkels	Wissel	Wisselindex
Wisselindex	114	0%	37
Wisselindex	769	9%	1.874
Wisselindex	10.128	8%	5.850
Gemiddelde wisselindex	51	2%	208
Gemiddelde wisselindex	102	9%	791
Leegstand winkelsruimte: % van totaal aantal			6%
Leegstand winkelsruimte: % van totaal wissel			7%
Huurgereguleerder	200 - 450	200 - 175	222-438
Supermarkten: aantal	0 - 2008	0	1
Supermarkten: naam	gen		
Markt: profiel/type	algemeen/waarschijnlijk		

Vestigingen naar sector

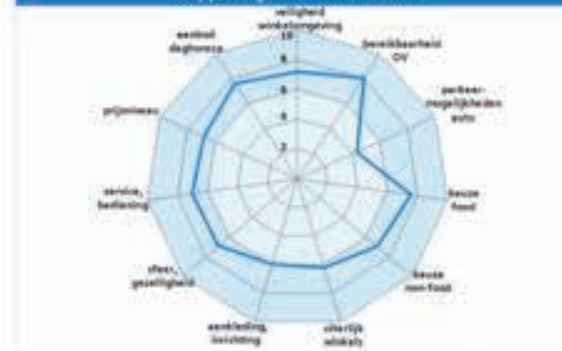
Aantal winkels naar branche

Rapportcijfers ondernemers

Rapportcijfers consumenten

2.2 Meer ruimte voor ondernemerschap in ambulante handel

De traditionele warenmarkten staan steeds meer onder druk. De bezettingsgraad neemt af en het aanbod verschaalt. Ze sluiten vaak onvoldoende aan op de veranderende behoefte van de consument en de concurrentie is groot. De huidige Verordening op de Straathandel (VoS) uit 2008 gaat uit van het anciënniteitsysteem, waarbij de marktondernemer die bovenaan de stedelijke lijst staat, recht heeft op een plek. Dit stimuleert vernieuwing onvoldoende. Wat de markt nodig heeft is een meer bedrijfsmatige aanpak die ruimte biedt aan ondernemerschap, aandacht heeft voor promotie en flexibel is in de uitvoering. Een marktvorm die daar op inspeelt is de zogenaamde 'markt op afstand'³⁶, zoals de Siermarkt en de Pure

³⁶ Ook wel zelfstandige markten genoemd.

Markt. Deze zijn weliswaar gefaciliteerd door de gemeente, maar daarbij is de VoS te ruim geïnterpreteerd³⁷. Deze markten onderscheiden zich van de traditionele warenmarkten doordat een groep ondernemers³⁸ het initiatief neemt voor een markt en daarbij een passend aanbod creëert voor de consumenten. Dit in tegenstelling tot de traditionele markten, waarbij het anciënniteitsbeginsel geldt en het niet mogelijk is om op onderscheidend aanbod of de kwaliteit van de ondernemer te selecteren.

We creëren ruimte voor innovatieve ambulante detailhandel door de regelgeving beter te laten aansluiten op het ondernemerschap en op de behoefte van de bewoners en bezoekers van Amsterdam. Om recht te doen aan het verschil tussen markten en staanplaatsen buiten de markt vervangen we de VoS door twee nieuwe verordeningen: de Marktverordening en de Verordening Staanplaatsen buiten de markt en Venten. De eind 2015 vast te stellen Marktverordening maakt het instellen van een 'markt op afstand'³⁹ mogelijk. Daarnaast wordt het voor marktondernemers makkelijker zich te laten vervangen⁴⁰. Dit geeft marktondernemers de mogelijkheid om meer als 'reguliere' detailhandel te werken. Om bestaande markten aantrekkelijker te maken, wordt het ook mogelijk om 'experimenteerzones' in te stellen. Dit zijn zones waar minder regels van toepassing zijn en het anciënniteitsbeginsel buiten werking wordt gesteld. Belangrijk instrument in dit proces wordt de periodieke herindeling van markten. Naast de herziening van de VoS is in mei 2015 de pilot Voedselwagens (zie 3.5) gestart.

³⁷ Alleen markten op afstand met een eenduidig aanbod, zoals boeken of kunst, zijn binnen de VoS 2008 toegestaan.

³⁸ De in Nederland gangbaar werkwijze is dat er een stichting wordt opgericht die de markt organiseert en daarover verantwoording aflegt aan de gemeente.

³⁹ Zie ook initiatiefvoorstel 'Aan de Markt overlaten' van de raadsleden Ruigrok, Piek en Toonk (VVD).

⁴⁰ De marktvergunningen zijn binnen de VoS 2008 persoonlijk en niet overdraagbaar.

De gemeentelijke organisatie van de markten is per juli 2014 ingrijpend veranderd. De bestuurscommissies hebben het markttoezicht ondergebracht bij het Marktbureau⁴¹. Dit heeft ervoor gezorgd dat alle markten in Amsterdam eenduidig worden georganiseerd en de regels worden nageleefd. Markttoezichthouders rouleren op de markten en het toezicht en de handhaving⁴² zijn niet meer in één functie verenigd. Een belangrijke stap in deze ontwikkeling is dat de marktgelden vanaf 1 mei 2015 centraal gefactureerd worden⁴³. Het is de bedoeling dat steeds meer taken door het Marktbureau worden uitgevoerd. Dat gaat op termijn ook gelden voor andere aspecten van ambulante handel, zoals de herindeling, vergunningverlening en de staanplaatsen buiten de markt. Daarbij geldt dat de regeldruk voor ondernemers en de lastendruk voor de gemeente zo laag mogelijk gemaakt wordt. Zodat de tijd die de ondernemer kwijt is aan gemeentelijke verplichtingen, en de kosten die de gemeente moet doorberekenen aan de marktondernemers, niet hoger zijn dan nodig.

Dit willen we bereiken

Er komt meer ruimte voor innovatieve ambulante detailhandel op markten en voor staanplaatsen buiten de markt. We volgen de ontwikkeling van de reguliere warenmarkten met informatie over marktbezoek, de bezettingsgraden op de markten en rapportcijfers over het productaanbod in de tweejaarlijkse consumentenenquête.

Dit gaan we doen

- De nieuwe Marktverordening treedt in 2016 in werking.
- De Verordening op de Staanplaatsen en Venten (VSV) treedt in 2016 in werking. Een stedelijke regeling voor de verkoop van oliebollen en kerstbomen maakt hiervan onderdeel uit.
- In 2016 is er een transparant tariefstelsel voor alle staanplaatsen binnen en buiten de markt. Er zijn nu grote verschillen tussen tarieven voor staanplaatsen in de stad. Deze zijn in het vorige bestuurlijk stelsel ontstaan en nu niet meer goed uit te leggen aan ondernemers.
- Om het toezicht op de markten te verbeteren worden vanaf 2016 alle meldingen digitaal geregistreerd.
- In 2017 wordt het Marktbureau geëvalueerd.
- Om markten goed te kunnen evalueren en met elkaar te vergelijken zijn er in 2016 factsheets van alle warenmarkten in Amsterdam. De bezettingsgraad maakt hier onderdeel van uit.
- Het instrument herindeling van de markt wordt vanaf 2016 gebruikt om de markt te evalueren en waar mogelijk innovaties te introduceren.
- In 2016 worden verbetervoorstellen geformuleerd voor drie markten met een gemiddelde bezettingsgraad die lager is dan 75 procent.
- Na de vaststelling van de Marktverordening gaan we markten waarbij de marktondernemers een markt op afstand willen organiseren hierbij begeleiden.

Markt op afstand voor en van ondernemers

Bij een 'markt op afstand' neemt een groep ondernemers het initiatief voor een markt. Deze markten onderscheiden zich van de traditionele markten doordat het productenaanbod van de markt vooral wordt bepaald op basis van consumentonderzoek. Doordat de keuze voor de marktondernemers niet afhankelijk is van het anciënniteitsbeginsel, is het mogelijk om op onderscheidend

41 De directe aanleiding voor de oprichting van het Marktbureau was het Rapport Risicoanalyse Warenmarkten Amsterdam (2012) van het Bureau Integriteit, waarin de kwetsbaarheid van de rol en de positie van de marktmeesters (toezicht en handhaving in één hand) werd gesignaleerd.

42 De Handhaving wordt gedaan door de boa's van het stadsdelen.

43 Vóór mei 2015 gebeurde het innen van de marktgelden door de stadsdelen. Daardoor was het mogelijk dat een marktkoopman met een betalingsachterstand in een ander stadsdeel op de markt kon gaan staan en een nieuwe achterstand kon opbouwen. Het aanscherpen van het betalingsregime moet ervoor zorgen dat er geen nieuwe betalingsachterstanden ontstaan.

aanbod en de kwaliteit van de ondernemer te selecteren. Vaak verzorgen de deelnemende marktondernemers gezamenlijk de promotie van de markt. Het oprichten van een stichting is een gangbaar model voor deze vorm van markten. In het bestuur zitten marktondernemers van de markt. De stichting organiseert de markt en is verantwoordelijk voor onder meer de indeling en het beheer, maar niet voor openbare orde en veiligheid. De stichting legt verantwoording af aan het gemeentebestuur.

De nieuwe Marktverordening maakt de 'markt op afstand' technisch mogelijk. Er komt een beleidskader dat het mogelijk maakt om bestaande markten te transformeren naar de markt op afstand. De mogelijkheid en wenselijkheid zal per markt verschillen. Om te experimenteren met transformatie van een bestaande markt naar een markt op afstand zullen twee markten (van maximaal veertig ondernemers) hiertoe de mogelijkheid worden geboden.

2.3 Maatwerk in horecabeleid

De behoefte van bewoners en bezoekers aan café's, restaurants en andere uitgaansgelegenheden verandert. Beleving wordt voor de consument steeds belangrijker en horeca wordt steeds meer een onderdeel van het stedelijk leefmilieu. Ondernemers zijn in toenemende mate op zoek naar hoe ze zich van hun concurrenten kunnen onderscheiden. Er ontstaat een grotere vraag naar tijdelijke (pop-up) horeca in (leegstaande) panden die geen horecabestemming hebben. Er is ruimte voor 24-uurs horeca in de stad en begin 2015 is de exploitatievergunningplicht voor ondergeschikte horeca in winkels afgeschaft. Belangrijk bij ruimte geven aan horeca is het voorkomen van overlast voor de burens. Bij overtredingen van de vergunningvoorschriften geldt een stedelijke handhavingsstrategie horeca. Dit betekent onder andere dat er rekening gehouden wordt met het track-record van de ondernemer.

Dit willen we bereiken

De gemeente zet in op toekomstbestendig horecabeleid dat ruimte biedt voor ondernemers en dat goed aansluit op het gebiedsgericht werken. Tot maart 2014 hebben de stadsdelen beleid opgesteld

dat een lokale invulling (en soms aanvulling) op de bestaande stedelijke kaders geeft. Dit stadsdeelbeleid vervalt uiterlijk per maart 2016⁴⁴. In 2015 wordt gezien of de kaders voldoende aansluiten bij het gebiedsgericht werken en of deze een goede standaard bieden voor lokale uitvoeringsplannen op het gebied van horeca en bestemmingsplannen.

Met informatie over het aantal horecabedrijven, en de waardering van de daghoreca in de winkelgebieden in de tweejaarlijkse consumentenenquête, worden de ontwikkelingen in de horeca gemonitord.

Dit gaan we doen

- In 2015 starten we een onderzoek naar de trends in de horeca.

- Vóór maart 2016 wordt een stedelijk vaststellingsbesluit genomen over de cruciale lokale beleidskaders.
- In 2016 starten we met het actualiseren van het stedelijk horecabeleid. Dit beleid moet voorzien in het gebiedsgericht toepassen van de regelgeving in de lokale uitvoeringsplannen.

2.4 Regionale Hotelstrategie voor gerichte groei

De Regionale Hotelstrategie 2016-2022 van de Metropoolregio Amsterdam is in november 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer (Schiphol) hebben een prominente rol in deze hotelstrategie, omdat hier de meeste hotels zijn gevestigd en er ook de meeste plannen voor nieuwe hotels liggen. De nieuwe hotelstrategie is anders dan het eerdere Amsterdamse hotelbeleid 2007-2010. Destijds was de verwachting dat de groei van het aantal hotelkamers kleiner zou zijn dan de vraag. Er blijkt echter een sterke toename van hotels te zijn geweest, mede veroorzaakt door de transformatie van leegstaande kantoren. Door de opkomst van particuliere verhuur via internet is ook het aantal kleinschalige overnachtingsmogelijkheden in de stad spectaculair gegroeid.

Voor Amsterdam worden vanaf 2007 twee keer per jaar de ontwikkelingen gemonitord. In oktober 2014 is, zoals afgesproken in de hotelstrategie, de eerste regionale hotelmonitor gepresenteerd⁴⁵. De monitor laat zien dat er in Amsterdam tot aan 2020 3.400 kamers bijkomen. Dit getal is de optelsom van alle hotelinitiatieven, rekening houdend met de uiteindelijke kans op realisatie. Zo zien we dat er in 2015 ruim 2.000 kamers worden gerealiseerd. Dit is het resultaat van het succes van het 'oude' hotelbeleid waarbij vooral werd ingezet op kwantiteit. Op dit moment zijn er 16.000 kamers in planvorming,

⁴⁴ Door het nieuw bestuurlijk stelsel vervalt al het stadsdeelbeleid van rechtswege twee jaar na de verkiezingen van 19 maart 2014.

⁴⁵ Het laatste overzicht van de hotelontwikkelingen in de regio was van het derde kwartaal van 2012.

waarvan 13.000 in de beginfase. Op basis van de uitkomsten van de eerste hotelmonitor lijkt het erop dat de trend doorzet, dat de vraag naar hotelkamers in Amsterdam een structureel hoge groei laat zien. Er wordt hierbij geen evenredige groei verwacht van het aanbod aan hotelkamers. Het risico van een onbalans tussen vraag en aanbod in de nabije toekomst ligt op de loer. Dit is ongewenst omdat Amsterdam hiermee zich uit de markt zou kunnen prijzen door een hoge bezettingsgraad en hoge kamerprijzen. De stijging van de vraag naar hotelkamers in de afgelopen jaren (gemiddeld acht procent) is echter een momentopname.

Het uitgangspunt van de Regionale hotelstrategie 2016-2022 is om 'gericht' te groeien: het juiste hotel op de juiste plek. Om dit te bewerkstelligen biedt de hotelstrategie een afwegingskader om gemeentelijk hotelbeleid vorm te geven. Dit bestaat uit drie onderdelen:

Regionale beleidsuitgangspunten voor de gewenste spreiding en het gewenste karakter van hotels. In het kader van duurzame verstedelijking gaat de voorkeur uit naar de aanpassing (transformatie) van bestaand vastgoed boven nieuwbouw.

De kanskaart waarop is aangegeven waar de beste kansen voor extra hotels liggen in de metropoolregio en voor welke doelgroep deze het meest geschikt zijn.

De hotelladder voor marktpartijen en gemeenten om snel en praktisch nieuwe initiatieven te toetsen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de beleidsuitgangspunten en de kanskaart.

Om de uitgangspunten van de hotelstrategie te monitoren, uit te dragen en nieuwe initiatieven te toetsen heeft de MRA een regionaal adviesteam ingesteld.

Dit willen we bereiken

We willen 'gerichte' groei van hotel, door het juiste hotel op de juiste plek. Dit is als uitgangspunt vastgelegd in de Regionale hotelstrategie 2016-2022.

Dit gaan we doen

- In het eerste kwartaal van 2016 passen we het Amsterdamse deel van de Regionale Hotelstrategie aan. Daarbij ligt het accent op regionale spreiding. De vigerende beleidsnota's voor de stadsdelen verwerken we in het stedelijke hotelbeleid.
- Jaarlijks monitoren we de hotelontwikkelingen in de stadsdelen, stad en regio.
- Als er op grond van de monitor aanleiding is om de strategie aan te passen doen we dat.
- Jaarlijks organiseren we een inhoudelijke hotelbijeenkomst voor alle relevante stakeholders.

2.5 Spreiding van toerisme voor een stad in balans

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een ware magneet voor nationale bezoekers, internationale bezoekers, vrijetijdsbezoekers en zakelijke bezoekers. Ze zijn belangrijk voor de economie van de MRA. Momenteel is de toegevoegde waarde inclusief de bestedingen van bezoekers binnen de MRA bijna € 11 miljard per jaar. €11 miljard aan hotels, restaurants, souvenirs en aan bestedingen in winkels, openbaar vervoer en musea. Zonder bezoekers zou het openbaar vervoer duurder zijn en minder vaak rijden en zou het Stedelijk Museum niet kunnen voortbestaan. In 2014 inden de gemeenten in de regio zo'n € 55 miljoen aan toeristenbelasting. Geld dat via de algemene middelen ten goede komt aan de inwoners van de MRA. In de metropoolregio zijn 109.000 mensen werkzaam in de sector toerisme & congressen.

De groei van toerisme is economisch gezien belangrijk, maar het toerisme geeft ook druk op de leefbaarheid voor bewoners en bedrijven. Daarom is het borgen van de balans tussen bewoners, bezoekers en bedrijven van belang. Op 26 mei 2015 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met het Startdocument Stad in Balans (zie inleiding). De uitgangspunten daarvan zijn: het faciliteren en in goede banen leiden van de groei van bewoners, bezoekers en bedrijven en ervoor zorgen dat knelpunten (voornamelijk in de openbare ruimte) worden aangepakt voor een aantrekkelijke regio voor alle gebruikers, nu en in de toekomst.

Met het project 'Amsterdam Bezoeken, Holland Zien' hebben gemeenten in de MRA zich de afgelopen jaren gezamenlijk ingezet om de metropoolregio als één geheel te profileren om de spreiding van het toerisme te bewerkstelligen. Doel ervan is de regio economisch te laten profiteren van de aantrekkingskracht van Amsterdam. De metropoolregio is opgedeeld in zeventien karakters met attracties die gezamenlijk internationaal gepromoot worden. Daarnaast wordt

er op MRA-niveau gewerkt aan een strategische agenda Toerisme 2025. In feite betreft dit een verdere invulling en verdieping van de bestaande samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam⁴⁶. Het is een gezamenlijke stip op de toeristische horizon waar we ons als overheden in de MRA voor willen inzetten. Het is een volgende stap in de regionale samenwerking die ervoor zorgt dat het toerisme kan blijven groeien op een evenwichtige, duurzame manier, zoals dat ook in de agenda van het bestuurlijk Platform Regionaal Economische Structuur is benoemd.

⁴⁶ In de Werkgroep Toerisme van de MRA en in projecten als Amsterdam Bezoeken, Holland Zien.

De beleidsnotitie 'Ontdek Amsterdam' uit 2008 is met focusgebieden, prioriteiten en acties de gemeentelijke uitwerking van het regionale spreidingsbeleid. Het belangrijkste doel is dat het aantal nationale en internationale bezoekers aan focusgebieden toeneemt en dat hotelgasten langer in deze focusgebieden buiten het centrum verblijven. In 2015 is de herijking van Ontdek Amsterdam met nieuwe focusgebieden en acties voorbereid. Op die manier geven we een impuls aan de lokale economie en aan de leefbaarheid in de wijken, dankzij de bestedingen en werkgelegenheid die bezoekers voor de buurt opleveren. Tegelijkertijd is de toeristische ontwikkeling van nieuwe gebieden essentieel voor de internationale concurrentiekracht van Amsterdam, omdat het de veelzijdigheid van Amsterdam als bestemming vergroot. Het mes snijdt aan twee kanten.

Dit willen we bereiken

We benutten de kansen die de huidige en toekomstige toeristische groei biedt optimaal door te werken met focusgebieden binnen Amsterdam. In 2015 doen we een nulmeting voor de nieuwe focusgebieden. In 2019 wordt nogmaals een meting gedaan om de effecten van het beleid te meten.

Dit gaan we doen

- In 2015 worden de nieuwe focusgebieden benoemd en deze worden opgenomen in de werkplannen van Amsterdam Marketing.
- Productontwikkeling van de focusgebieden: het succesvol vermarkten van een gebied begint met de transformatie naar een uniek product. Daarbij zetten we ook in op het versterken van het profiel van winkelgebieden in samenwerking met ondernemers en Amsterdam Marketing, onder meer met de BIZ-verenigingen.
- Een nulmeting van de nieuwe focusgebieden in 2015. In 2019 doen we nogmaals een meting om de effecten van het beleid te monitoren.

- Het continueren van het project 24H⁴⁷.
- Om bezoekers te verleiden de focusgebieden te bezoeken worden deze ontsloten door bebording, routebegeleiding in de vorm van apps.
- Vanaf 2016 zetten we in op de spreiding van het nautisch verkeer van bewoners en bezoekers met het regionale sloepennetwerk.

2.6 Regionale aanpak kantorenlocaties en bedrijventerreinen

In 2005 is het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) opgericht. Dit is een informeel samenwerkingsverband van regionale en lokale overheden in de Metropoolregio Amsterdam. Aanleiding voor de oprichting waren de signalen over leegstand en een dreigend structureel overaanbod van bedrijfs- en kantoorlocaties in de regio. Het doel van het samenwerkingsverband is het waarborgen van een vestigingsmilieu in de Metropoolregio Amsterdam met voldoende, kwalitatief goede en toekomstbestendige werklocaties.

Via het Platform Bedrijven en Kantoren zijn bestuurlijke afspraken gemaakt. In de *Uitvoeringsstrategie 2010-2040: Snoeien om te bloeien staan de meest recente afspraken:*

In de periode 2010-2020 worden vraag en aanbod in evenwicht gebracht door het schrappen van 1,9 miljoen m² (bruto vloeroppervlak) plancapaciteit kantoren. Dat is 40 procent van het bestaande planaanbod. Daarnaast wordt er 514 hectare plancapaciteit bedrijventerreinen geschrapt. Dit is 23 procent van het planaanbod. Transformatie van 1,5 miljoen m² kantoorruimte en herontwikkeling van 1,5 miljoen m² kantoorruimte op bestaande locaties in de periode tot 2020 door middel van sloop/nieuwbouw of hoogwaardige renovatie.

⁴⁷ Met 24H kunnen bewoners en bezoekers in een weekend, 24 uur lang, een deel van de stad verkennen. Theaters, musea, kerken, winkels, bars, hotels en clubs openen hun deuren en organiseren talloze verrassingen en activiteiten. In 2015 is dit per windrichting georganiseerd: Noord, Oost, Zuid en West.

Herstructurering van 2.200 hectare verouderde bedrijventerreinen. Jaarlijks stellen we een Plabeka-monitor op om inzichtelijk te maken wat de stand van zaken is op het gebied van bedrijven- en kantoren-terreinen in de Metropoolregio Amsterdam.

Eind 2014 is op bestuurlijk niveau afgesproken om de regionale samenwerking op het gebied van de planvoorraad van kantoren en bedrijventerreinen voort te zetten. Op basis van de *Uitvoeringsstrategie 2010-2040* wordt elke twee jaar een *Plabeka-werkplan* vastgesteld. *Doel van het werkplan 2015-2016 is om verder invulling te geven aan de afspraken uit de Uitvoeringsstrategie 2010-2040. Het werkplan bestaat uit twee inhoudelijke werklijnen ('Programmering en profilering van werklocaties' en 'Herstructurering, herontwikkeling en transformatie') en twee ondersteunende werklijnen ('Monitor' en 'Kennis delen'). Per werklijn is aangegeven wat de afspraken zijn in de Uitvoeringsstrategie 2010-2040 en wat de resultaten tot dusver zijn.*

De problematiek van de bestaande kantoorlocaties en bedrijventerreinen verschilt in Amsterdam per gebied. Dat betekent dat ieder gebied om een eigen aanpak vraagt, binnen de regionale kaders van Plabeka. Deze gebiedsgerichte aanpak krijgt vorm in de gebieds-agenda's en -plannen.

Om het beleid ten aanzien van kantoorlocaties vorm te geven en uit te voeren heeft de gemeente een aantal instrumenten. Zo kent Amsterdam een Leegstandsverordening waarmee langdurige kantorenleegstand kan worden tegengegaan en worden nieuwe kantoorplannen getoetst aan de kaders van de regionale Kantorenstrategie. De stedelijke kantorenloods heeft de opdracht om de leegstand terug te dringen en faciliteert de transformatie.

Dit willen we bereiken

We willen een kwalitatief goed aanbod van kantorenlocaties en bedrijventerreinen. Een indicatie hiervan is het percentage leegstaande m2 kantoorruimte. Daarnaast worden regionaal afspraken over ontwikkeling, planvoorraad en transformatie van kantoren en bedrijventerreinen gemaakt en gemonitord.

Dit gaan we doen

- In 2016 maken we een nieuw werkplan, mede op basis van de twee inhoudelijke werklijnen:
- Programmering en profilering van werklocaties
- Herstructurering, herontwikkeling en transformatie
- Jaarlijks stellen we de Plabeka-monitor op om inzichtelijk te maken hoe de leegstand op de bedrijven- en kantorenterreinen in de Metropoolregio Amsterdam zich ontwikkelt.

3. Gereedschap voor gebiedsgericht werken

Vanaf 2015 werken we gebiedsgericht in de 22 gebieden waarin de stad is opgedeeld. Dit is een werkwijze waarmee in een aantal stadsdelen al enkele jaren ervaring is opgedaan. Per gebied bepalen we in samenwerking met ondernemers wat nodig is. Zo kan de gemeente beter maatwerk leveren, want elke winkelstraat, plein of bedrijventerrein heeft zijn eigen karakter en verdient een eigen aanpak. Als duidelijk is wat een straat, buurt, gebied of stadsdeel nodig heeft, kijken we hoe we met ondernemers samenwerken in een aanpak op maat. Deze manier van werken kennen we al van bijvoorbeeld het keurmerk veilig ondernemen (KVO), waarin ondernemers, gemeente, politie en brandweer zich gezamenlijk inzetten om de veiligheid van een gebied te vergroten, ieder vanuit de eigen expertise.

Om de prioriteiten voor een gebied scherp te krijgen doorloopt de gemeente samen met ondernemers de gebiedscyclus (zie kader). Daarin brengen we in kaart wat er speelt in een gebied, wat de doelen en prioriteiten zijn en hoe aan deze doelen wordt gewerkt. Vervolgens wordt gemonitord in hoeverre de doelen bereikt zijn en waar eventueel moet worden bijgestuurd. Deze manier van werken sluit goed aan op de manier waarop het bestuur van de stad is georganiseerd. Het verlengd bestuur en de gebiedsteams zorgen voor een excellente uitvoering en fungeren als

de ogen en oren van de stad. Het gemeentebestuur maakt beleid, waarbij de ervaringen uit de uitvoering worden benut, en ze ondersteunt de gebieden bij de uitvoering van de gebiedsplannen met faciliterend gereedschap.

De gebiedscyclus

Om de kansen en bedreigingen in ieder gebied in kaart te brengen worden elk jaar **gebiedsanalyses** gemaakt. Daarvoor gebruiken we objectieve data en informatie die we ophalen bij ondernemers, bewoners en andere partners. Op basis van de gebiedsanalyses maken we **gebiedsagenda's** die elk jaar door de gemeenteraad worden vastgesteld. Hierin worden ontwikkelingen, opgaven en kansen in een gebied vertaald naar maatschappelijke doelen. Deze worden verwoord in een beperkt aantal prioriteiten voor het gebied. De gebiedsagenda kan jaarlijks worden bijgesteld. Vervolgens wordt voor elk gebied jaarlijks een **gebiedsplan** gemaakt. Dit is het uitvoeringsplan met activiteiten, projecten en prestatieafspraken om de doelen uit de gebiedsagenda's te realiseren. In het gebiedsplan wordt de extra inzet van gemeente, bewoners, ondernemers, partners en maatschappelijke organisaties in het gebied zichtbaar gemaakt. Dit maakt het gemakkelijker voor de betrokkenen om hun activiteiten op elkaar af te stemmen. Tenslotte laat de **gebiedsmonitor** zien of de doelen uit de gebiedsplannen gehaald zijn en in hoeverre ze moeten worden bijgesteld.

Om goed te kunnen samenwerken in het gebied is het belangrijk dat ondernemers zich goed georganiseerd hebben. Zo zijn ze een goede gesprekspartner voor de gemeente. De gemeente faciliteert ondernemers daarom bij het opzetten van een bedrijveninvesteringszone en speelt een actieve rol bij een keurmerk veilig ondernemen. Ondernemersverenigingen die een (winkel)straatmanager willen inhuren voor de afstemming tussen hun leden en de gemeente ondersteunen we met subsidie. Om ruimte te creëren voor meer nieuw ondernemerschap doen we pilots met freezones in winkelgebieden en de haven, en met voedselwagens. Om de kansen te benutten of problemen in een gebied op te kunnen lossen kan het nodig zijn om geld in de vorm van opdrachten of subsidies aan ondernemers of ondernemersverenigingen in te zetten. We onderzoeken in hoeverre we hierin moeten en kunnen voorzien.

3.1 Stimuleren van bedrijveninvesteringszones

Een bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een gebied waarin ondernemers en/of de eigenaren van het vastgoed samenwerken om te investeren in de kwaliteit van hun omgeving. Ze treffen gezamenlijk maatregelen om de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van het gebied te verbeteren. Een bedrijveninvesteringszone kan een winkelstraat zijn, een uitgaansgebied, een bedrijventerrein of een kantoorlocatie.

Een BIZ heeft een onmiskenbare meerwaarde voor het ondernemersklimaat in de stad. De belangrijkste voordelen op een rij:

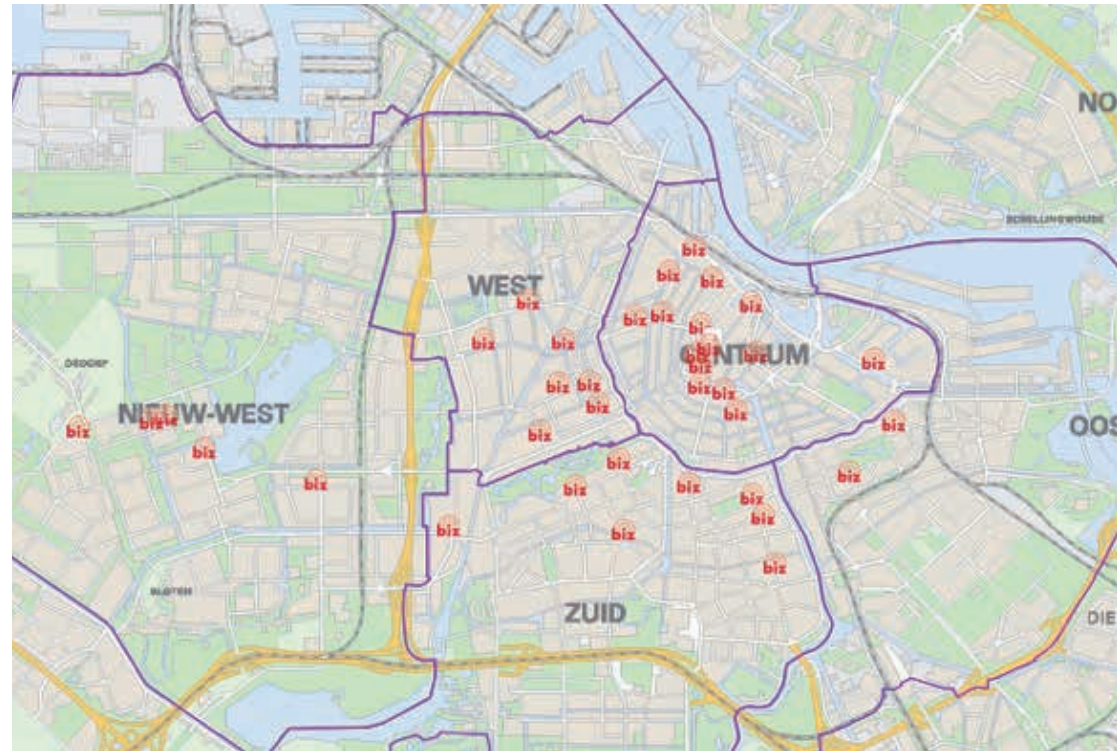
- Reguliere ondernemersverenigingen functioneren op basis van vrijwilligheid. Vaak doen lang niet alle ondernemers in een gebied mee, maar profiteren ze wel van de collectieve activiteiten. In een BIZ is dat niet meer mogelijk; iedereen betaalt mee.
- Doordat iedereen meebetaalt komen de collectieve investeringen van ondernemers in hun winkelstraat of bedrijventerrein beter van de grond.

- Een goed georganiseerd bedrijfsleven is voor de gemeente een partner om mee samen te werken. In de uitvoeringsplannen maken gemeente en ondernemers duidelijke afspraken over elkaars verantwoordelijkheden in een BIZ.

In 2014 waren er in Amsterdam al acht bedrijveninvesteringszones. Deze zijn ontstaan op grond van de Experimentenwet uit 2009, die bedoeld was om ervaring op te doen met de bedrijveninvesteringszones. Per 1 januari 2015 is er een definitieve Wet op de bedrijveninvesteringszones die de instelling en organisatie van een BIZ regelt. Er hebben zich in Amsterdam ruim 50 gebieden aangemeld die een BIZ wilden beginnen. In 41 daarvan hebben de ondernemers, betrokken stadsdelen en de gemeente een uitvoeringsovereenkomst getekend om samen te werken in een BIZ. Begin 2015 heeft de gemeente voor deze gebieden een draagvlakmeting gedaan. Als de belanghebbenden in grote meerderheid voor instelling van de bedrijveninvesteringszone stemmen is de instelling een feit. In 31 gebieden hebben voldoende ondernemers en/of vastgoedeigenaren ingestemd met de instelling van een BIZ. Deze gebieden worden voor vijf jaar ingesteld. Op 1 juli 2015 telde Amsterdam 38 bedrijveninvesteringszones (zie kaart hieronder).

De gemeente kan een BIZ niet initiëren, het initiatief ligt bij de ondernemers. De gemeente ondersteunt dit. Een aantal gebieden heeft aangegeven in 2016 te willen starten met een BIZ. De komende jaren komt er naar verwachting een tiental bedrijveninvesteringszones bij. Er zullen ook BIZ-gebieden zijn waar het draagvlak voor de BIZ afneemt. De gemeente organiseert hiervoor dan een nieuwe draagvlakmeting. Dit kan betekenen dat de BIZ-vereniging voor dat gebied wordt opgeheven.⁴⁸

⁴⁸ Een voorbeeld is de Jan van Galenstraat waar de ondernemers in juni 2015 hebben gestemd voor tussentijdse beëindiging van de BIZ.

Dit willen we bereiken

De gemeente wil graag goed georganiseerde ondernemers in winkelstraten, horeca-uitgaansgebieden, op bedrijventerreinen en kantorenlocaties. Het aantal bedrijveninvesteringszones is hiervan een indicatie.

Dit gaan we doen

- De gemeente gaat in gesprek met ondernemersverenigingen in winkelgebieden, uitgaansgebieden, op bedrijventerreinen en kantorenlocaties om te bespreken of ze geïnteresseerd zijn in het starten van een BIZ.

- De gemeente ondersteunt ondernemers en/of vastgoedeigenaren die zich willen verenigen in een BIZ met informatie. Deze informatie is gebundeld in de BIZ-toolkit op amsterdam.nl/biz.
- Als een ondernemersvereniging besluit tot de oprichting van een BIZ, dan stelt de gemeente maximaal € 5.000,- beschikbaar om capaciteit in te huren voor de oprichtingswerkzaamheden.
- De gemeente overlegt structureel met de BIZ-gebieden en de BIZ-verenigingen worden betrokken bij het opstellen van de gebiedsplannen.
- Jaarlijks toetsen we de BIZ-plannen en de -verantwoordingen in het kader van de toekenning van de geïnde BIZ-gelden.
- Begin 2016 maken we een publicatie (papier en online), met daarin de ervaringen die Amsterdam heeft met de bedrijveninvesteringszones en wat ze hebben opgeleverd voor ondernemers en gemeente.
- De gemeente faciliteert de kennisdeling tussen de BIZ-verenigingen.
- De gemeente stimuleert de samenwerking tussen BIZ-verenigingen onderling⁴⁹.

49 Een voorbeeld is de samenwerking tussen de BIZ-en in het Hallenkwartier in West.

3.2 Inzet van winkelstraat- en centrummanagement

Met de inzet van (winkel)straatmanagement wordt het economisch functioneren van winkel- en horecagebieden op peil gehouden of verbeterd. Een straatmanager werkt samen met ondernemers, vastgoedeigenaren, politie en gemeente aan bijvoorbeeld branchering, het tegengaan van leegstand, veiligheid, en promotie en marketing. In 2014 waren 40 winkelstraatmanagers actief in 95 winkel- en uitgaansgebieden. Het straatmanagement is in Amsterdam niet overal op dezelfde manier georganiseerd. In Centrum en delen van Zuid is het de praktijk dat de straatmanager in dienst is van de ondernemersvereniging. Het stadsdeel verstrekt hiervoor een subsidie aan de ondernemersvereniging. Verschillen tussen gebieden ten aanzien van de mate waarin een ondernemersvereniging kan rekenen op (financiële) ondersteuning en advisering door de gemeente zijn in het nieuw bestuurlijk stelsel niet meer mogelijk. Daarom wordt een stedelijke regeling voor de subsidiëring van winkelstraatmanagement opgesteld.

De stadsdelen die geen subsidieregeling kennen voor straatmanagement geven zelf opdracht aan een winkelstraatmanager⁵⁰. Met de introductie van gebiedsgericht werken is deze vorm van straatmanagement in beweging. De schakel tussen gemeente en ondernemers wordt verankerd in de gebiedsteams en de verwachting is dat de benaming 'winkelstraatmanager' alleen zal worden gebruikt voor de personen die werken voor een ondernemersvereniging.

Het centrumgebied van Amsterdam wordt steeds groter. Deze dynamiek biedt kansen⁵¹, maar vraagt ook om regie en samenwerking. Sinds 2012 werken Amsterdam City, Koninklijke Horeca

Nederland (KHN) en de gemeente⁵² samen aan centrummanagement in Centrum XL. Dit is vastgelegd in een convenant⁵³ en Amsterdam City is de trekker van het project. De samenwerking richt zich op de ontwikkeling, het beheer en de marketing van het centrum. Het werkgebied is voornamelijk het traditionele centrum. Centrum XL kan in de toekomst een werkwijze zijn om de groei van het centrum in goede banen te leiden. Centrum XL werkt aan de volgende projecten: promotie en profilering centrum, schone binnenstad, sterke ondernemersverenigingen, bedrijveninvesteringszones, straatmanagement, fietsparkeren en veiligheid.

Om de aantrekkingskracht en herkenbaarheid van een gebied te vergroten heeft de gemeente tussen september 2014 en februari 2015 workshops streetbranding⁵⁴ laten geven. Streetbranding is een initiatief van het bedrijfsleven en gericht op het creëren van een unieke en onderscheidende beleving van een gebied bij één of meer doelgroepen. Om een gebied te 'branden' zijn verschillende instrumenten beschikbaar. Een logo, één website, het verbinden van gebieden door herkenbaar straatmeubilair, bestrating, groen, bewegwijzering, licht en kleur. Ook kunnen er evenementen worden georganiseerd die het merk ondersteunen. Hiermee worden nieuwe klanten aangetrokken, bestaande klantrelaties versterkt en de klantloyaliteit vergroot. De toolkit en de workshops streetbranding zijn door de ondernemers in de stad enthousiast ontvangen. Uit de workshops bleek dat er behoefte bestaat aan verdieping en ondersteuning door professionals om de branding per gebied verder uit te werken. Veel van de nieuwe bedrijveninvesteringszones in Amsterdam hebben streetbranding onderdeel gemaakt van het BIZ-plan. Ook voor

⁵² Het betreft het stadsdeel Centrum en de afdeling Economie van de gemeente Amsterdam.

⁵³ Convenant Centrum XL in 2012 door Amsterdam City, Kamer van Koophandel, KHN, afdeling Amsterdam en stadsdeel Centrum. Door de reorganisatie van de Kamer van Koophandel maakt deze organisatie vanaf 2014 geen deel meer uit van Centrum XL.

⁵⁴ Uitvoering Amendement 321 'Impuls MKB'

⁵⁰ Deze winkelstraatmanager is in dienst van het stadsdeel of wordt ingehuurd.

⁵¹ Studie 'Centrum XL' uit 2012 door BRO in opdracht van de Kamer van Koophandel.

winkelstraatmanagers zijn masterclasses streetbranding gegeven. Zij zijn immers de vakmensen die de ondernemersverenigingen ondersteunen.

Dit willen we bereiken

We willen recht doen aan de verschillende kansen en knelpunten per gebied. Het belang van de inzet van winkelstraatmanagement hierbij wordt algemeen onderkend. Het aantal winkelstraatmanagers in dienst van een ondernemersvereniging is hier een indicatie van.

Dit gaan we doen

- De subsidieregelingen voor winkelstraatmanagement van de stadsdelen Centrum en Zuid worden in 2016 vervangen door een stedelijke subsidieregeling die in 2017 in werking treedt.
- De gemeente werkt samen met het bedrijfsleven in Centrum XL aan projecten door de inzet van capaciteit en middelen en, waar nodig en mogelijk, het aanpassen van de gemeentelijke werkwijze.
- In 2015 en 2016 worden voor de winkelgebieden die daar behoefte aan hebben workshops streetbranding georganiseerd. Dit zijn algemene workshops voor ondernemersverenigingen die in de oriëntatiefase zitten en specialistische workshops waarbij de inhoud wordt bepaald door de specifieke behoeften van de deelnemers.

3.3 Samenwerken voor veiliger ondernemen

Veiligheid is een noodzakelijke randvoorwaarde voor een goed ondernemingsklimaat. Criminaliteit tegen ondernemers heeft verschillende nadelige effecten, waaronder omzetzetderving en immateriële schade doordat ondernemers en personeel tijdelijk niet in staat zijn om te werken of zelfs helemaal afhaken. Ook kan het leiden tot het vertrek van ondernemingen uit een gebied, de afname van sociale cohesie en leefbaarheid in buurten en wijken en het uitblijven van

nieuwe vestigingen van bedrijven vanwege objectieve of subjectieve onveiligheid.

Sinds 2007 werkt de gemeente samen met een groot aantal partners⁵⁵ in het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Amsterdam-Amstelland (RPCAA) om de veiligheid voor ondernemers te verbeteren. De informatie over trainingen, preventie, subsidies en de

⁵⁵ De partners van het RPCAA zijn : de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn, Arrondissementsparket Amsterdam, Koninklijk Horeca Nederland-afdeling Amsterdam en Amstelland, MKB Amsterdam, Ondernemersvereniging Amstelveen, ORAM, OV Westpoort, Politie eenheid Amsterdam, VNO-NCW, regio Amsterdam, Amsterdam City, Vereniging Amstelveense Detailhandelsorganisaties, VEBAN, VAZO.

jaarlijkse veiligheidsweek is gebundeld op de website veiligondernemendoejesamen.nl.

In 2014 is de samenwerking en het functioneren van het RPCAA geëvalueerd en de partners hebben besloten om de samenwerking te continueren⁵⁶. Daarbij ligt de nadruk op de belangrijkste aanbeveling uit het evaluatierapport, namelijk om nog nadrukkelijker de behoefte aan ondersteuning bij ondernemers op te halen en deze te vertalen in acties. De acties richten zich onder meer op het versterken van de organisatiegraad en het stimuleren en ondersteunen van veilig ondernemen in een winkel-, uitgaansgebied, op een bedrijventerrein of kantorenlocatie⁵⁷.

Het platform stelt elke twee jaar een actieplan op, maakt elk half jaar een uitvoeringsplan en ondersteunt ondernemers bij het verbeteren van de veiligheid. De cijfers in Amsterdam op het gebied van overvallen op ondernemingen laten een substantiële daling zien: in 2014 zijn er 120 overvallen gepleegd ten opzichte van 328 in 2010. Die dalende lijn valt samen met de toegenomen aandacht voor samenwerking en de integrale aanpak op het gebied van criminaliteitsbestrijding en preventie. Het aantal inbraken en winkeldiefstal is

echter nog zorgwekkend; het blijft sinds 2010 op gelijk niveau. Er zijn jaarlijks rond de 4.000 misdrijven, diefstallen en inbraken bij bedrijven en 4.700 winkeldiefstallen. Vanaf 2015 wordt jaarlijks de veiligheids-situatie gemonitord van alle winkelgebieden en bedrijventerreinen in de Index Veilig Ondernemen. We gebruiken de uitkomsten om de inzet van de instrumenten te bespreken met ondernemers.

Een belangrijk middel om de veiligheid en het gevoel van veiligheid te vergroten is het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). In een KVO werken ondernemers, gemeente, politie en brandweer samen aan een omgeving die schoon, heel en veilig is. In Amsterdam zijn er ongeveer 70 winkelgebieden en bedrijventerreinen die het keurmerk hebben. Om het keurmerk eenvoudiger en goedkoper te kunnen inzetten is in 2015 een vernieuwde versie van het KVO (3.0) geïntroduceerd door het landelijke CCV. Het KVO-certificatieschema is flexibeler en biedt meer mogelijkheden voor maatwerk, het kent een aangepast stappenplan, een vernieuwd handboek en een digitale werkomgeving. De audits voor de certificering van het vernieuwde KVO worden niet langer een keer in de twee jaar maar eens in de drie jaar gehouden.

Het succes van het Keurmerk Veilig Ondernemen is geen reden om achterover te leunen. Het grote aantal KVO's in de stad zegt niet alles over de kwaliteit ervan. Voorkomen moet worden dat het KVO wordt beschouwd als een doel op zich. Er moet een gevoel van urgentie blijven, ook als de veiligheid in een gebied toeneemt en de criminaliteit afneemt. Ook andere samenwerkingsvormen waar veiligheid onderdeel van uitmaakt, kunnen op ondersteuning van het platform rekenen.

Dit willen we bereiken

In alle stadsdelen is de aandacht voor veilig ondernemen gewaarborgd in de veiligheidsplannen en de gebiedsagenda's. Daarbij ligt

⁵⁶ Er is een convenant afgesloten voor de periode 2015-2018.

⁵⁷ Daarbij wordt de 'drie B-strategie' ingezet: ondernemers bereiken, om hun behoefte aan ondersteuning vast te stellen en die ondersteuning te bieden; ondernemers bewust maken van hun veiligheidssituatie en van de maatregelen die zij kunnen treffen en ondernemers bewegen om zelf en samen met anderen in actie te komen om de veiligheidsrisico's te beperken.

de nadruk voornamelijk op de KVO's en andere vormen van samenwerking voor een schoon, heel en veilig gebied. De gemeente heeft haar organisatie zo ingericht dat de samenwerking voor veilig ondernemen qua inzet van capaciteit en middelen efficiënt en effectief kan worden uitgevoerd en onderdeel uitmaakt van het gebiedsgericht werken. De effecten van alle inspanningen in de winkel- en uitgaansgebieden en op de bedrijventerreinen worden gemonitord met de index Veilig Ondernemen.

Dit gaan we doen

- Jaarlijks monitoren we de objectieve veiligheid in de Index Veilig Ondernemen.
- We analyseren welke gebieden relatief laag scoren op veiligheid. Het RPCAA stimuleert ondernemers in deze gebieden om samen met de gemeente en politie een KVO-traject te starten of een ander samenwerkingsverband aan te gaan om de veiligheid te vergroten.
- Op initiatief van ondernemers doen we in 2016 een proef met een samenwerking tussen ondernemers, gemeente en politie. Dit als instrument naast het KVO.
- In 2016 evalueren we het vernieuwde KVO 3.0. De inkoop van KVO-certificeringen maakt daar onderdeel van uit. Daarbij betrekken we ook de ervaringen met nieuwe innovatieve samenwerkingsvormen en methoden. Uitgangspunt blijft om te komen tot gebruiksvriendelijke samenwerkingssystemen, waar op efficiënte wijze capaciteit en middelen worden ingezet om de veiligheid in en rondom de winkel- en bedrijfsgebieden te verbeteren.
- Jaarlijks organiseren de RPCAA-partners samen met het ministerie van Veiligheid en Justitie de veiligheidsweek (in week 41) met acties in de (KVO)-gebieden.
- In de gehele regio is er voor ondernemers het Nazorgplan Overvallen, dat is gericht op herstel van het veiligheidsgevoel en het voorkomen van herhaling.

- We werken continu aan de verbetering van de kwaliteit van de private camerabeelden; pilots die daaraan bijdragen worden ondersteund.
- In 2016 evalueren we het actieplan 2015-2016 van het RPCAA en stellen we een nieuw actieplan op voor de twee jaar daarna.

3.4 Experimenteren in freezones

Teveel regels kunnen een belemmering vormen voor (de groei van) bedrijven. In een freezone nemen we die belemmeringen weg. In een freezone schrijft de gemeente niet voor wat mag en wat niet mag, maar gaat de gemeente met ondernemers en bewoners juist op zoek naar mogelijkheden om ondernemerschap te stimuleren.

De gemeenteraad heeft initiatiefvoorstellen aangenomen om te experimenteren met regelluwe zones, om zo te onderzoeken hoe we ondernemerschap en bedrijvigheid in een gebied kunnen stimuleren. Voor winkelgebieden zijn de initiatiefvoorstellen 'Meer ruimte voor vrij ondernemen in winkelstraten'⁵⁸ en het initiatiefvoorstel 'Vrij ondernemen in freezone horeca'⁵⁹ gecombineerd in één pilot. Dit omdat ze beide plaatsvinden in gebieden met een relatief hoge winkelleegstand. Daarnaast is er het initiatiefvoorstel 'Freezone: haven van de toekomst en innovatieve, regelluwe proeftuin'⁶⁰. Hiervoor wordt een pilot gestart met een regelluwe zone in de Coen- en Vlothaven en Westhaven Zuid.

In de zomer van 2015 zijn we gestart met de pilot voor een freezone in winkelgebieden om de bedrijvigheid te stimuleren. De pilot is samen met winkeliersverenigingen en bewoners opgezet. De inbreng

⁵⁸ Initiatiefvoorstel 'Meer ruimte voor vrij ondernemen in winkelstraten', 3 maart 2014, raadslid Ruigrok (VVD)

⁵⁹ Initiatiefvoorstel 'Vrij ondernemen in freezone horeca', 19 augustus 2013, raadslid Ruigrok.

⁶⁰ Initiatiefvoorstel 'Freezone: haven van de toekomst en innovatieve, regelluwe proeftuin', 16 oktober 2014, raadsleden Ruigrok, Bakker (D66) en Bakker (SP).

van de ondernemers in het winkelgebied over de gewenste aanpak is daarbij leidend. Onderdeel van de pilot kan zijn het afschaffen van de exploitatievergunning en de terrasvergunning, de flexibele inzet van leegstaand vastgoed en het intensief benutten van winkelstraatmanagement. Daarnaast onderzoeken we in hoeverre we de flexibiliteit in bestemmingsplannen kunnen vergroten. Uiteraard wordt ook gekeken naar het effect hiervan op de veiligheid en leefbaarheid in het gebied.

De pilot freezone haven wordt in 2015 opgezet en uitgevoerd in samenwerking met de gevestigde ondernemers in het gebied, het Havenbedrijf Amsterdam, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, de gemeente, de provincie en het rijk. In de Coen- en Vlothaven en Westhaven Zuid liggen terreinen die nog niet zijn uitgegeven en dat biedt kansen voor nieuwe maakindustrie en voor duurzame en innovatieve bedrijven.

Ondernemers hechten aan een gelijke concurrentiepositie. De regels moeten helder zijn en voor iedereen gelijk. Als instrumenten uit de pilot effectief blijken, dan worden deze opgenomen in stedelijke regelgeving. Bij de uitwerking van een freezone wordt ook gekeken naar de ervaringen die zijn opgedaan in andere freezone-projecten. Vóór alles zal moeten worden onderzocht of er voldoende draagvlak is in de geselecteerde gebieden.

Dit willen we bereiken

Een economische stimulans voor een gebied door de inzet van freezones. De opbrengst van de pilots geeft aan welke freezone-instrumenten hieraan een bijdrage kunnen leveren.

Dit gaat we doen

- Uitvoering van drie pilots freezone winkelgebieden en ho-reca over een periode van twee jaar. De pilot wordt in 2017 geëvalueerd.
- In 2015 start de pilot freezone haven en deze wordt in 2017 geëvalueerd.

3.5 Proef met voedselwagens

Op initiatief van de gemeenteraad⁶¹ is de gemeente eind juni 2015 een proef gestart, waarbij ongeveer 50 voedselwagens voor de periode van twee jaar rouleren. Daarbij wordt geëxperimenteerd met vergunningverlening aan één onderneming die maximaal drie voedselwagens exploiteert⁶². Deze proef maakt het ondernemers mogelijk om op één vergunning meerdere voedselwagens met personeel te

61 ^[1] Initiatiefvoorstel 'Lekker eten op de Amsterdamse straten' van PvdA en GroenLinks.

62 De Uitvoeringsregeling pilot Voedselwagens Amsterdam is op 13 januari 2015 door het college vastgesteld.

exploiteren. Dit is binnen de huidige Verordening op de Straathandel (VoS) niet mogelijk⁶³. Zo kan de ondernemer tijd besteden aan de ontwikkeling van zijn bedrijf en wordt de continuïteit gewaarborgd. Ook is het mogelijk om met meerdere ondernemers samen te werken op één vergunning. Op meer dan twintig locaties in Nieuw-West, West, Zuid, Oost en Zuidoost zijn zogenaamde voedselwagenstaanplaatsen aangewezen. Een voorwaarde voor deelname aan de proef is dat het aanbod onderscheidend is ten opzichte van het huidige eten dat op straat wordt verkocht (patat, hotdogs, oliebollen, haring en ijs).

Dit willen we bereiken

We willen meer innovatieve 'street food'-concepten van (startende) ondernemers en tegelijkertijd het aanbod van duurzaam geproduceerd en vers bereid voedsel op straat vergroten. De opbrengst van de proef is daar een indicator van.

Dit gaan we doen

- Tijdens de proefperiode van twee jaar (2015-2017) monitoren we de regeling. Daarbij wordt onder meer gekeken in hoeverre er daadwerkelijk sprake is van uitbreiding van het huidige voedselaanbod op straat, wat de effecten zijn op de omgeving, hoe omwonenden en ondernemers de proef ervaren en in hoeverre de exploitatie van voedselwagens rendabel is.
- In de tweede helft van 2017 evalueren we de proef. De evaluatie bevat aanbevelingen over de voortzetting en het eventueel reguleren van de voedselwagens.

⁶³ De VoS schrijft voor dat een staanplaats door de vergunninghouder persoonlijk ingenomen wordt.

3.6 Gebiedsgerichte aanpak van parkeren

Amsterdam wil een bereikbare stad blijven. De gemeente probeert de beschikbare parkeercapaciteit optimaal te benutten. Waar nodig bouwen we parkeergarages bij, vooral om de parkeerwachttijd voor bewoners/ondernemers te verminderen en het mogelijk te maken om op straat parkeerplaatsen op te heffen ten gunste van andere functies. Sinds april 2014 loopt een experiment met de ondernemersjaarkaart. Met de ondernemersjaarkaart kunnen ondernemers een jaar lang parkeren voor de prijs van nog geen vijf maandkaarten. De kaart biedt een alternatief voor bedrijven die geen extra vergunning kunnen krijgen, bedrijven die op een wachtlijst staan en bedrijven die buiten Amsterdam gevestigd zijn. Recent zijn de tarieven voor parkeervergunningen in vergelijkbare gebieden zoveel mogelijk gelijkgetrokken met een maximale verhoging van 25 procent.

Dit willen we bereiken

Het parkeren in en rond de stad wordt verbeterd. Daartoe stellen we een kader voor parkeren in winkelgebieden (en bij sportcomplexen) op, dat past binnen een gebiedsgerichte aanpak. We kijken of er slimme oplossingen mogelijk zijn. De te formuleren randvoorwaarden waarborgen dat in gelijke gevallen een gelijke aanpak kan worden ingezet. Ook wordt het aantal Park&Ride-voorzieningen aan de randen van de stad uitgebreid.

De resultaten worden gevolgd met cijfers over het aantal parkeerplaatsen en de bezettingsgraden en met waarderingcijfers van ondernemers en/of consumenten over bereikbaarheid en parkeren in enquêtes van OIS en de Ondernemerspeiling.

Dit gaan we doen

- In 2015 inventariseren we alle regelingen voor parkeren voor ondernemers in de stad.
- Vóór de zomer van 2016 ontwikkelen we een kader voor parkeren in winkelgebieden. Het parkeren tegen een gereduceerd tarief maakt daar onderdeel van uit.

3.7 Subsidies voor ondernemers en het winkelgebied

Amsterdam kent verschillende subsidies om het ondernemerschap te stimuleren die gebiedsgericht worden ingezet. Sommige van die subsidies komen in nagenoeg alle stadsdelen voor, maar er zijn ook subsidies die alleen in een bepaald stadsdeel met een gericht doel worden verstrekt. Een overzicht van de subsidieregelingen voor ondernemers staat op amsterdam.nl/subsidies. Het gaat daarbij onder meer om subsidies aan winkeliersverenigingen voor promotie en in twee stadsdelen om subsidies aan ondernemers om hun winkelpui op te knappen. De investeringsregeling voor ondernemers in Kansenzones liep tot mei 2015 (zie kader).

Door de invoering van het nieuwe bestuurlijk stelsel en de oprichting van het Subsidiebureau is het subsidiestelsel in beweging gekomen. De subsidieregelingen moeten voor maart 2016 zijn ingebed in een stedelijk kader.

Dit willen we bereiken

In 2016 is de financiële ondersteuning aan ondernemers of ondernemersverenigingen opnieuw ingericht, zodat het juiste financiële instrument voor het gebiedsgericht werken en voor de uitvoering van de gebiedsplannen beschikbaar is. Omdat de noodzaak voor stimuleringsmaatregelen, al dan niet in de vorm van subsidies, per gebied verschilt, moet het mogelijk zijn om lokaal maatwerk te blijven leveren. Uitgangspunt is wel dat de toegankelijkheid van een regeling voor ondernemers bij dezelfde opgaven gelijk is.

Dit gaat we doen

- In 2015 inventariseren we de bestaande subsidieregelingen en andere vormen van financiële sturing voor ondernemers in de gebieden. Daarbij kijken we of dit voldoet vanuit het perspectief van het gebiedsgericht werken en de ondernemer. En we onderzoeken of het verlenen van subsidies het meeste geëigende instrument is om de doelen te bereiken of dat het verlenen van een opdracht meer voor de hand ligt.
- Wanneer er een noodzaak blijkt voor een subsidieregeling wordt in 2015 een stedelijke subsidieverordening opgesteld. In overleg met het Subsidiebureau bepalen we hoe het subsidietraject zo klantvriendelijk en doelmatig mogelijk kan worden doorlopen, met een minimum aan administratieve lasten voor ondernemers en de gemeente.
- Als voor de uitvoering van de gebiedsplannen in de komende jaren een aanvullende regeling nodig lijkt, stellen we een subsidieregeling op die de uitvoering ondersteunt.

Investeringsregeling voor ondernemers in Kansenzones tot en met 2015

Gevestigde en startende ondernemers hebben baat bij een verzorgde en aantrekkelijke uitstraling van een buurt. Als de winkels en bedrijven in een buurt er aantrekkelijk uitzien, dan is het voor bewoners prettig om er te leven en voor bezoekers aangenaam om er te winkelen. In gebieden waar de economie achterbleef heeft de gemeente tussen 2008 en 2010 negen economische kansenzones aangewezen in de stadsdelen Nieuw-West, Noord, Oost, West en Zuidoost. Ondernemers in deze gebieden konden gebruikmaken van de investeringsregeling kansenzones.

Meer dan 250 ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een subsidie aangevraagd voor de verbouwing van de bedrijfsruimte, verbetering van de gevel van het bedrijfspand en de aanschaf van duurzame bedrijfsmiddelen. Deze investeringen waren niet alleen gunstig voor hun eigen bedrijf, maar hebben een positieve uitstraling op de hele buurt. Voorbeelden hiervan zijn te vinden op Plein '40-'45, Jan Evertsenstraat/Mercatorplein, Javastraat/Javaplein en in de winkelcentra Kraaiennest, Gein en Holendrecht. Het rendement van de investeringen is hoger en duurzamer dan het zonder subsidies zou zijn geweest; elke euro subsidie heeft anderhalve euro private investeringen opgeleverd. Dit is fors meer dan verwacht. De extra economische impuls heeft geleid tot vestiging van meer starters en uitbreiding van het aantal arbeidsplaatsen⁶⁴.

De regeling liep tot eind 2014 en halverwege 2015 zijn alle middelen beschikt. Naar verwachting is aan het einde van de regeling circa 13,5 miljoen euro geïnvesteerd. Daarvan is een bedrag van 4,6 miljoen euro subsidiegeld uit het Europees Fonds

Regionale Ontwikkeling en bijna 1,9 miljoen euro van de gemeente Amsterdam.

3.8 Gelijk speelveld in de Civic Economy

Civic economy staat voor een economie gebaseerd op samenwerking, het creëren van maatschappelijke waarde voor iedereen, lokale veerkracht, sociaal ondernemerschap, actief burgerschap en zelfredzaamheid. Burgers **zijn hierin zelf aan zet in het oplossen van maatschappelijke opgaven en we zien in de praktijk inmiddels** een scala aan initiatieven. Civic economy is dan ook een breed begrip, waaronder ook initiatieven in de deeleconomie, sociale ondernemingen en sociale firma's (zie 1.4) worden gerekend. De civic economy voegt iets toe aan de lokale economie en de maatschappelijke ontwikkeling van buurten. Gebouwen en capaciteiten van mensen worden beter benut. Kennis wordt actief gedeeld. Er worden nieuwe stageplekken en werkplekken gecreëerd. Nieuwe producten en manieren van werken ontwikkeld. Het draagt bij aan het milieubewustzijn en de betrokkenheid van de buurt. Maar de initiatieven hebben ook invloed op gevestigde winkels, horeca en andere bedrijvigheid in de buurten. Als een buurtbewoner of een groep buurtbewoners (al dan niet verenigd in een formelere organisatievorm, zoals een wijkonderneming) een horecavoorziening start, kan dit concurrentie geven voor lokale horecaondernemers in die buurt. Het doorbreken van het gelijke speelveld, door tegen andere voorwaarden en/of met subsidie te ondernemen, kan gerechtvaardigd zijn, maar vraagt altijd om een transparante keuze en argumentatie van de gemeente.

⁶⁴ Van de verstrekte subsidies zijn er 51 naar startende ondernemingen gegaan. In totaal zijn er 217 (fulltime en parttime) arbeidsplaatsen bijgekomen.

Dit willen we bereiken

De gemeente wil een klimaat creëren waarin bewonersinitiatieven zich kunnen ontwikkelen. Er wordt binnen het sociaal domein gezocht naar maatregelen die nieuwe initiatieven op dit gebied kunnen stimuleren en ondersteunen. Daarbij mogen natuurlijk de belangen van bestaande ondernemers niet uit het oog verloren worden. We moeten voorkomen dat de ondersteuning van dergelijke initiatieven leidt tot ongewenste neveneffecten voor bestaande ondernemers.

Dit gaan we doen

- Bij het financieel ondersteunen van een bewonersinitiatief worden ook de belangen van bestaande ondernemingen meegewogen. Deze afweging is goed onderbouwd en transparant.

Het Amsterdams Ondernemers Programma is op 17 december 2015 vastgesteld door de gemeenteraad van Amsterdam.

Meer informatie: amsterdam.nl/AOP

Informatie voor ondernemers: amsterdam.nl/ondernemen

Colofon:

Samenstelling Ellen Veul

Vormgeving Tom van Veenhuijzen

Fotografie Henk Rougoor

Druk OBT BV

Oplage 1000 ex.

